

Иш юритиш қоидалари 2022 йил

МУНДАРИЖА

Кириш	Қоидабузарликлар хабардор қилиш	ҳақида	Ижтимоий соҳа ва атроф мұхит	Шахсий ва иш одоби
Джек Боулзниң мурожаати				
Бизнинг мақсадларимиз ва ахлоқий тамойилларимиз	Қоидабузарликлар хабардор қилиш сиёсати	ҳақида	Бизнинг ходимларимиз: ишдаги ҳүрмат Инсон ҳуқуқлари Саломатлик, хавфсизлик ва фарғононлик	Манфаатлар тұқнашуви Порахұрлық ва коррупцияга қарши курашиш Совғалар ва тадбирлар
Биз қандай ишлаймиз			Атроф мұхит	
Линия раҳбарларининг роли				
Этика бўйича қарорлар қабул қилиш				
Ташқи манфаатдор тарафлар	Корпоратив активлар молиявий виждонийлик	ва	Махаллий ва ҳалқаро савдо	Луғат
Давлат органлари билан ўзаро мұносабатлар ва ҳамжамиятчилик улуши	Бухгалтерия ҳисобини ҳужжатларни аниқ юритиш	ва	Рақобат ва монополияга қарши қонунчилік	Атамалар луғати
Сиёсий мақсаддаги бадаллар	Корпоратив активларни ҳимоя қилиш		Санкциялар ва экспорт назорати	
Ҳамжамиятларга инвестициялар	Шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш, махфийлик ва ахборот хавфсизлиги		Ноқонунний савдога қарши курашиш	
	Инсайдерлик битимлар ва бозор шароитини сущистемол қилиш		Солиқ түловларидан бош тортганникга ва ноқонунний пулларнинг қонунийлаштиришга қарши курашиш	

Джек Боулзниң мурожаати

Бизнинг мақсадимиз бор

Мен бизнинг улкан мақсадимиз – бизнесимизнинг саломатлиқга таъсирини пасайтириш эвазига әришиладиган "Яхшироқ келажак" стратегиясини амалга оширишга интилаётган вақтда БАТ Гурухига раҳбарлар қилаётганимдан фархланаман

Мақсадга виждонийлик ва ҳақиқат билан әришиш

Бизнинг тижорат мақсадларимизга әришиш усули "Яхшироқ келажак" (A Better Tomorrow)™ стратегиясини амалга ошириш учун мұхымдир: ахлоқий қадриятларга риоя қилиш ахлоқий тамойилларимизга мувофиқ мижозлар, Ходимлар, инвесторлар ва умуман жамияттинг талабларига жавоб берадиган бизнесимизнинг узоқ муддатли барқарор ривожланишини таъминлады.

Шунинг учун, мұваффақиятни сақлаб қолиш учун барча ходимлар ягона хүлк-атвор қоидалари ва нормаларига риоя қилишлари жуда мұхимдир. 1990-йиллар бошидан бүён амалда бўлган иш юритиш қоидаларида ушбу қоида ва нормаларни шакллантирамиз.

Хар бир вазият ноёбdir, ва бизнинг Қоидаларимиз барча саволлар ва вазифаларга жавоб бера олмайди. Агар сиз Иш юритиш қоидаларимизда саволларингизга жавоб топа олмасанғиз ёки уларни мұайян вазиятда қандай кўллаш мүмкінлігига ишончнинг комил бўлмаса, буни ҳамкасларингиз, бевосита раҳбарингиз ёки Ҳуқуқий масалалар ва ташқи корпоратив алоқалар департаментининг масъул ходими билан мұхокама қилишингизга чақираман

БАТдан нимани кутиш лозим

БАТ компанияси сизни ҳар доим тамойилларга вижданан риоя қилишда қўллаб-қувватлайди. Агар компаниямизда қоидабузарликлар ҳақида шубҳангиз бўлса, ўзингизнинг раҳбарингизни, LEX Департаментининг масъул ходимини ёки ваколатли мансабдор шахсни хабардор қилинг ёки қоидабузарликлар ҳақида хабардор қилиш учун бизнинг маҳфий ишонч телефонимиздан фойдаланинг.

БАТ компанияси Ишдаги хулқ-атвор қоидаларимизнинг бузилганилиги ҳақидаги аризаси ўта жиiddийлик билан кўриб чиқади, ва мен шахсан барча ҳолатлар қатъий маҳфийлик билан ҳал қилинишига шахсан кафолат бераман. Ҳеч ким қоидабузарликлар ҳақида хабар бергани учун жазоланмайди.

Мен "Яхшироқ келажак" стратегиясини амалга оширишда әришган натижаларимиз билан фархланишимиз учун барча тамойилларга вижданан риоя қилиш устувор бўлган компанияни бошқаришга қарор қилдим.

Бизнинг Ишдаги хулқ-атвор қоидаларимизни ўрганиб чиқишингизни илтимос қиласман (A Better Tomorrow)™.

Джек Боулз (Jack Bowles),
Бошқарувчи директор
2022 йил январ.

Бизнинг мақсад ва ахлоқий тамойилларимиз

Бизда катта мақсад бор: "Яхшироқ келажак" стратегияси ёрдамида янада яхши келажакни қуриш (A Better Tomorrow)™.

Ушбу мақсадга эришиш учун биз катталар истеъмолчилар эктиёжларини қондириш учун мўлжалланган турли хил янги маҳсулот тоифаларини киритиш орқали, бизнесимизнинг соғлихимига таъсирини камайтирамиз

Маданиятимиз.

Натижаларга ҳалол ва вижданан эришамиз.

Бизнинг фаолиятимиз асосида : ишимизда компаниянинг барча ходимлари тушунадиган ва риоя қиласидаги ҳалоллик ва виждонийликнинг юқори стандартларига мувофиқ натижаларга эришиш каби ҳамжамиятвий мажбуриятларга асосланиш ётади.

Ахлоқий тамойилларимиз қадрияларимизни белгилайди

Стратегияни амалга оширишда асосий омил "Яхши келажак" (A Better Tomorrow)™ бу гурӯҳ бўйлаб ходимларнинг маданияти ва хулқ-авторини белгилайдиган ва келажакда барқарор ўсишга тайёр ташкилотни яратишга ёрдам берадиган ахлоқий тамойилларимиздир. Бизнинг жасорат, тезлик, ишонч, хилмачиллиги ва маъсулият каби беш асосий тамойилларимиз мавжуд.

Ишдаги хулқ-автор қоидаларимиз бизнинг хатти-ҳаракатларимизни белгилайди

Ахлоқий тамойилларимизда ифодаланган қадриялар ва ҳаракатлар ҳалоллик ва вижданийликнинг юқори стандартларини белгиловчи Ишдаги хулқ-автор қоидаларимизда (SoBC) мустаҳкамланган.

Биз қандай ишлаймиз

Бизнинг Ишдаги хулқ-автор қоидаларимиз, биз риоқ қилишимиз шарт бўлган ҳалоллик ва вижданийликнинг юқори стандартларини ифода этиувчи Бритиш Америка Тобакко компаниясининг глобал сиёсатини намойн этади.

Ишдаги хулқ-автор қоидаларининг маҳаллий версиялари

Гурӯҳдаги ҳар бир фаолият юритувчи Компания қоидалар ёки гурӯҳ Қоидаларини акс эттирувчи ўз тамойилларини қабул қилиши керак. Агар Гурӯҳнинг Компанияси Қоидаларнинг ўз версиясини амалга ошириш истагида бўлса (SoBC), бу версиядаги Қоидалар жиддийлиги бўйича мазкур Қоидалардан кам бўлмаслиги, ёки бундай версия Гурӯҳнинг Ҳуқуқий масалалар ва ташқи корпоратив алоқалар бўлими Раҳбарияти томонидан тасдиқланган бўлиши керак (LEX) гурӯҳ. Агар Ишдаги хулқ-автор қоидалари маҳаллий қонунчиликка зид бўлса, у ҳолда ушбу қонун ҳужжатлари устуворлик қиласи.

Ишдаги хулқ-автор қоидаларининг устуворлиги

Қоидалар (ёки уларнинг маҳаллий версияси, агар мавжуд бўлса) ва Гурӯҳ Компанияси томонидан чиқарилган бошқа ҳужжат (шу жумладан, меҳнат шартномалари) ўртасида зиддият ёки номувофиқлик бўлса, Ишдаги хулқ-автор қоидаларининг шартлари (ёки уларнинг маҳаллий версияси, агар мавжуд бўлса) устуворлик қиласи.

Ҳалоллик ва вижданийлик тамойилларига содиқлик

Биз иш юритиш қоидаларига риоя қилиш шарт (ёки уларнинг маҳаллий версияси), шунингдек гурӯҳнинг компаниялари мурожаат барча қонун ва қоидаларга сифатида, бизнинг бизнес ва ўзимиз. Биз ҳар доим ҳалоллик ва вижданийликнинг юқори стандартларига риоя қилишимиз шарт. Бизнинг ҳаракатларимиз ҳар доим қонуний бўлиши керак. Бироқ, ҳалоллик ва вижданийлик бундан ҳам кўпини назарда тутади. Бу бизнинг барча ҳаракатларимиз, хатти-ҳаракатларимиз ва тижкорат фаолиятини юритишга йўналтирилган усулимиз масъулияти, вижданли, самимий ва ишончли бўлиши керак эканлигини англаади.

Иш юритиш қоидалари БАТ компаниясининг барча ходимларига, унинг шўба корхоналари ходимларига ва БАТ компанияси томонидан назорат қилинадиган қўшма корхоналарга нисбатан қўлланилади. Агар Сиз биз билан ҳамкорлиқ қиласидаган пурдатчининг ходими, стажёри, агенти ёки маслаҳатчиси бўлсангиз, ёки Гурӯҳнинг бошқа компаниясининг халқаро тайинловида бўлсангиз, биз сиздан Қоидаларга риоя қилишингизни ва ўзингизнинг шахсий ташкилотингиздаги

Қоидабузарликлар ҳақидаги маълумотларга таалуқли бўлган мажбуриятлар.

Биз Иш юритиш қоидалари ёки қонунчилик ҳужжатларининг ҳақида хабар беришимиз шарт. Биз, шунингдек Гурӯҳ билан ҳамкорлик қиласидаган учинчи шахсларнинг шундай ҳулқи ҳақида хабар беришимиз лозим.

Сиз БАТ юзага келиши мумкин бўлган қоидабузарликлар ҳақида ўзининг безовталанганилигини ифода этадиган ва юзага келиши мумкин бўлган қоидабузарликлар ҳақида хабар берадиган одамларга нисбатан ҳар қандай таъқибларга йўл қўймаслигига ишончингиз комил бўлиши мумкин.

Қоидабузарликнинг оқибатлари

Иш юритиш қоидаларининг бузилганлиги ёки ноқонуний интизомий бўзилнилади, шу жумладан жиддий бўшатиш.

Иш юритиш қоидаларини ёки қонунни бузиш Гурӯҳ ва жалб қилинган шахслар учун жиддий оқибатларга эга бўлиши мумкин. Жиноий хулқ содир этилган тақдирда иш текширув ўтказиш учун ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига юборилади ва суд тартибида жавобгарликка тортилишига олиб келиши мумкин.

Иш юритиш қоидаларини ҳар йили тасдиқлаш ва ўқитиши

Ҳар йил, бизнинг барча ходимларимиз ва Гурӯҳ компаниялари қоидаларига риоя қилаётганилларини расман тасдиқлашлари шарт. Ходимлар буни Иш юритиш қоидаларига мослигини ҳар йили тасдиқлаш доирасида амалга оширадилар: биз Қоидаларга қаттий риоя қилиш ниятимизни тасдиқлаймиз, шунингдек шаффофикни таъминлаш учун ҳар қандай шахсий низоли манфаатлар ҳақида биринчи марта ёки такроран хабар берамиз.

Янги ходимлар бизнинг Қоидаларимизга мувофиқ мажбурий кириш инструктажини ўтадилар, давлат органлари билан ўзаро муносабатларни ўз ичига олган ҳолда, ва уларга манфаатлар низоларини ошкор қилиш таклиф этилади.

Гурӯҳимиз компаниялари Назорат Навигатори доирасидауларнинг фаолияти соҳасида ёки уларнинг бозорида Қоидаларга мувофиқлагани таъминлаш

тамойилларини қўллашингизни сўраймиз. Иш юритиш қоидалари БАТнинг етказиб берувчилари учун Иш юритиш қоидалари билан тўлдирилиб, таъминотчиларимиз риоя қилишини кутадиган минимал талабларни белгилайди ва улар билан тузилган шартномаларимизга киритилади.

Хавфсиз ва ҳимояланган мұхит

Гуруҳ компаниялари ходимларнинг хавфсизлиги, активлар ва маълумотларнинг хавфсизлиги учун масъулдир ва бу бизнинг Гуруҳ хавфсизлигини таъминлаш процедурамизда батафсил тасвирланган.

Оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий тармоқлардан фойдаланиш

Агар журналист ёки ОАВ вакили сизга изоҳ бериш учун мурожаат қилган бўлса, бундай сўровларни маҳаллий ташқи коммуникациялар бўлимига юборинг (Гуруҳнинг матбуот хизмати билан press_office@bat.com манзили бўйича боғланши мумкин).

Ходимлар томонидан ижтимоий тармоқлардан фойдаланиши БАТ активлари ва обрўсига хавф туғдириши мумкин. Ходимлар ижтимоий тармоқлардан фойдаланганларида соғлом фикр юритишлари ва Иш юритиш қоидаларига риоя қилишлари керак.

Масъулиятли маркетинг

Гуруҳ компаниялари ва Ходимлари Иш юритиш қоидаларидан қатъий назар, мустақил равишда фаолият олиб борадиган Халқаро маркетинг тамойилларига мувофиқ Гуруҳ маҳсулотларига нисбатан масъулиятли маркетинг тамойилларига риоя қилишлари шарт.

Биз ҳаммамиз Иш юритиш қоидаларини билишимиз, тушунишимиз ва уларга риоя қилишимиз шарт.

Бевосита раҳбарларининг ўрни

Бизнинг Иш юритиш қоидаларимиз, сиёсатимиз ва процедуруларимизнинг амал қилиши аҳамияти ва меҳнат стажидан қатъий назар ҳаммага тадбиқ этилади. Раҳбарлар ўзларининг шахсий мисолларида Иш юритиш қоидалари га ўзларининг содиқларини намойиш этишлари шарт.

Агар сиз раҳбар бўлсангиз, барча бўйсунувчиларингиз Иш юритиш қоидалари билан танишиб чиққанликларига, улардан кутилаётган нарсаларни тушуниш учун зарур ресурсларга эга эканликларига ишонч ҳосил қилишингиз керак.

Бевосита раҳбарлар:

- * БАТ ахлоқий тамойилларини ва тўғри фикрларини ҳимоя қилишни билишлари ;
- * ходимлар қандай тарзда ҳалол ва вижданан ҳаракат қилаётганларини билиш учун, ўз ҳамжамиятсини ўқитиш ва тўғри хулқ учун рағбатлантириш;
- * ишдаги ҳурматга нисбатан тақлид қилиш учун намуна бўлишлари;
- * қоидабузарликлар юзасидан хавотирлик таъқибдан кўрқмасдан эркин ифода этилиши мумкин бўлган мұхитни яратиш;

*тегишли ҳолларда хавотирликни айтиш мажбуриятларига эга.

Истиснолар ва компромиссларнинг йўқлиги

Ҳеч қайси линия раҳбари Иш юритиш қоидаларига зид келадиган ёки қонун билан тақиқланган ҳар қандай буйруқлар бериш ёки ҳаракатларни тасдиқлаш ҳуқуқига эга эмас. Ҳеч қандай шароитда натижаларга эришиш мақсадида, бизнинг тамойилларимизни бузишига йўл қўйилмайди. Натижага эришиш усулининг муҳимлиги ишимиznинг натижасидан паст эмас.

Агар раҳбар сизга бирор ишни ёки Қоидаларни ёки қонунни бузган ҳолда бирор нарсани эътиборсиз қолдиришни буюрса, бу ҳақда юқори раҳбариятга, LEX Департаментининг масъул ходимига ёки ваколатли мансабдор шахсга (gdo@bat.com) хабар беринг. Агар компания ичida бирор билан гаплашиш имконига эга бўлмаса сиз ҳам Speak Up бузилиши ҳақида бизнинг маҳфий ишонч телефонимиз орқали хабар беришингиз мумкин.

учун етарли бўлган
процедуралар қўлланилади.

Ахлоқий қарорлар қабул қилиш

Бизнинг Иш юритиш қоидаларимизда сиз тұқнашишингиз мүмкін бўлган барча вазиятларни қамраб олиш мүмкін эмас. Шунинг учун, сиз тўғри ҳаракатланиш тартибини қандай танлашни билишингиз мұхим. Агар сиз ахлоқий жиҳатдан мураккаб ёки шубҳали вазиятга тушиб қолган бўлсангиз, қўйида келтирилган қоидаларга биноан ҳаракатланинг.

Биринчи қадам	Иккинчи қадам	Учинчи қадам		
			Агар сизнинг хулқингиз ҳақида газеталарда ёзилса ёки раҳбарнингизга ўз хулқингизни тушунтириб беришга тўғри келса ўзингизни құлай ҳис қиласизми?	Ҳаракатланишни давом эттиринг
Бу ноқонунийми ёки ушбу вазиятга кириши мүмкін бўлган ички қоидалар ва йўриқномаларга зид келадими	ҳа	Бу тўғри ёки ҳалол туюлаяптими?	ҳа	Ҳаракатланишни давом эттиринг
йўқ/бilmayman	йўқ/bilmayman	йўқ/bilmayman		
Агар йўқ бўлса, буни қилманг: Сиз қонунларга риоя қилишингиз, шунингдек Ишбилиармонлик хулқ-атвори қоидаларида (SoBC) баён этилган барча сиёсатлар ва процедуralарга риоя қилишингиз шарт	Агар йўқ бўлса, буни қилманг: Ҳатто ҳеч ким кузатиб турмаган бўлса ҳам, биз Қоидаларга мувофиқ доимо тўғри, вижданан ҳаракатланишимиз керак	Агар йўқ бўлса, буни қилманг: Агар сизга ноқулай бўлса, демак гап қанақадир нотўғри нарса ҳақида кетяпти		

Агар ишончингиз бўлмаса, ўзингизнинг линия раҳбарнингизга, LEX Департаментининг масъул ходимига ёки юқори турувчи раҳбарнингизга мурожаат қилинг.

Қоидабузарликлар ҳақида хабардор қилиш сиёсати (Speak Up)

Қоидабузарликлар ҳақида хабар бериш жасурликни талаб қиласиди.

Ушбу Қоидабузарликлар ҳақида хабардор қилиш сиёсати (Speak Up) сизга ёрдам беради ва сизнинг хабарларингизни қандай тарзда кўриб чиқишимиз ҳақида сўзлаб беради.

Қоидабузарликларга мисоллар

Қоидабузарликлар қўйидагиларни ўз ичига олади:

* жиноий жиноятлар, шу жумладан ўғирлик,

Сизни қоидабузарликлар ҳақида хабар беришга чорлаймиз.

Гуруҳда ишлайдиган ёки ишда ҳақиқатдан юзага келган ёки (аввал, ҳозир ёки яқин келажақда) юзага келиши мүмкін бўлган қоидабузарликлардан хавотирда бўлганларнинг барчаси бу ҳақида хабар беришлари шарт.

Бундай шахслар қаторига ходимлар, пудратчилар, вақтинчалик ходимлар, ишбилиармон ҳамкорлар, мижозлар, етказиб берувчилар ва уларнинг ходимлари кирадилар.

Қоидабузарликлар сизнинг лавозимингиз ёки марта

ўсишидан норози бўлган вазиятларни ўз ичига олмайди.

Бундай ҳолларда, Низоли вазиятларни ҳал

қилиш процедурасидан фойдаланишингиз керак,

Сиз кимга мурожат қилишингиз мүмкін

Қоидабузарлик ҳақида хабар беришнинг бир неча усули

мавжуд:

Ўзингиз учун энг құлай вариантдан фойдаланинг.

* Ваколатли мансабдор шахс

* LEX бўлнимининг ходимлар бўйича менежери ёки

масъул ходими

* Сизнинг линия раҳбарнинг

фирибгарлик, порахўрлик ва коррупция;

- * одамларнинг соғлиғи ёки хавфсизлигига хавф солувчи ёки атроф-муҳитга зарар етказувчи;
- * зўравонлик, зўравонлик (жинсий зўравонлик, шу жумладан) ва ишда камситиш, қулликнинг замонавий шакллари, шунингдек, бошқа инсон ҳуқуқлари бузилиши;
- * бухгалтерия қонунбузарликлари ёки ҳужжатларни сохталашибир; * гуруҳнинг Қоидаларнинг бузилиши ва бошқа глобал сиёсалар, тамойиллар ёки стандартларнинг бузилиши;
- * ҳаракат ёки ҳаракатсизлик билан қонуний мажбуриятларга риоя қилмаслик;
- * суд хатоси;
- * қоидабузарликларни яшириш.

қандай қилиб шикоят бериш ҳақидаги батафсил маълумотларни эса Ходимлар билан ишлаш хизматидан олишингиз мумкин.

Линия раҳбарлари сизга хабар берилган қоидабузарликлар ҳақида қўшимча равища раҳбарият эътиборига етказиш бўйича қўшимча мажбуриятига эга. Бундай маълумотларга эътиборсизлик билан қарайдиган ходимлар, ҳеч кимга ташвишланаётганлиги ҳақида айтишга ёки ходимни бундай мурожаат қилмаслигига кўндирадилар, интизомий жазога тортилишлари мумкин.

* Бизнинг қоидабузарликларимиз (www.bat.com/speakup), раҳбарият омонидан назорат қилинмайди ва сизга маҳфий маълумотларнинг мустақил ташки каналлари орқали муаммолар ҳақида онлайн ёки телефон орқали (аноним, агар истасангиз) хабар бериш имконини беради.

Гуруҳнинг тўртта топ-менежери Гуруҳнинг ваколатли мансабдор шахслари ҳисобланадилар. Ҳар қандай ходим улар билан қоидабузарлик ҳақида тўғридан-тўғри боғланиши мумкин.

Уларга қўйидагилар, яъни:

* Иш юритиш қоидалари ва АЕС талабларига мувофиқлик бўлими бошлиғи:

Тамара Гитто (Tamara Gitto)

* British American Tobacco plc Компанияси котиби:

Пол Маккрори (McCrory)

* Гуруҳнинг ички аудит гуруҳи раҳбари:

Грэм Манро (Graeme Munro)

* Мукофотлар масалалари бўйича гуруҳ раҳбари:

Джон Эванс (Djon Evans) киради.

Сиз улар билан gdo@bat.com электрон почта орқали, +44(0)207 845 1000 телефон рақами орқали ёки British American Tobacco plc, Globe House Temple Place, London WC2R 2 PG электрон почта орқали мурожаат қилишингиз мумкин.

Текширувларлар махфийлик
Қоидабузарлик ҳақида қандай тарзда хабар беришингиздан қатъий назар, сизнинг баёнотларингизнинг тахминий ва холисона текшириш давомида. шахсингиз сир сақланади.
Зарур ҳолларда Қоидаларни бузган деб топилган шахсларга нисбатан интизомий жазо чораларини кўриши мумкин. Агар мумкин ва мақсадга мувофиқ бўлса (ва биз сиз билан боғлана олсак), тергов натижалари ҳақида ҳам билиб оласиз.
Қоидаларнинг бузилганлиги тўғрисидаги ҳисоботларни кўриб чиқиш тартибида ўз баёнотларингизни текшириш тартиби ҳақида батафсил маълумот олишингиз мумкин.

Маҳаллий мансабдор шахслар ва хўжалик юритиш қоидалари бузилганлиги тўғрисидаги ҳисоботларни кўриб чиқиш тартиби
Бизнинг ҳар бир компаниямиздар хабарларни олиш учун масъул мансабдор ваколатли шахслар бор. Ушбу сиёsat гуруҳнинг Иш юритиш қоидалари бузилганлиги ҳақидаги ҳисоботларни кўриб чиқиш тартиби билан тўлдирилиб, унда Қоидаларнинг бузилиши ҳақида хабарлар ва баёнотлар инстанцияларга қандай етказилганлиги ва текширилганлиги батафсил баён этилади.

Қоидабузарликларни хабар берган шахсларга жабр етказмаймиз ва текширмаймиз. Бундай хулқ ўз-ўзидан Иш юритиш қоидаларининг бузилиши ҳисобланади ва жиддий интизомий тартиббузарлик сифатида кўриб чиқилади.

Кимга мурожаат қилинади
Ўзингизнинг линия раҳбарингизга
Юқори турувчи раҳбариятга
LEX
департаментининг масъул ходими
Талабларга мувофиқлик бўйича раҳбар:
sobc@bat.com

Ижтимоий соҳа ва атроф мұхит

Бизнинг ходимларимиз: ишдаги ҳурмат

Инсон ҳуқуқлари

Саломатлик, ҳавфсизлик ва фаровонлик

Атроф мұхит

Бизнинг ходимларимиз:

ишдаги ҳурмат

Биз барча ҳамкасларимизга ва ишбілармен ҳамкорларимизга әထибор ва ҳурмат билан қарашимиз керак.

Биз нимага ишонамиз

Биз асосий меңнат ҳуқуқларига риоя қилишимиз, шу жүмладан бирлашмалар әрқинлиги, барча мажбурий ва зұравонлик билан меңнат қылдириш шакларини бартараф этиш, болалар меңнатини бартараф этиш, ҳамда меңнат ва бандлык соҳасыда дискириминацияга йўл қўймаслигимиз керак.

Бизнинг ходимларимиз ва инсон ҳуқуқларига нисбатан сиёсатимиз маҳаллий ва ҳалқаро меңнат қонунлари, тавсия амалиёти ва раҳбарлик тамойилларига асосланган. Биз барча тегишли меңнат тўғрисидаги тегишли қонунлар, нормалар ва қоидаларига риоя қиласиз.

Ҳилма хиллик бизнинг асосий ахлоқий тамойилларидан ҳисобланади.

Меңнат соҳасидаги асосий тамойиллар ва ҳуқуқлар тўғрисидаги Ҳалқаро меңнат декларацияси.

Инсон ҳуқуқларининг тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги БМТ раҳбарлик тамойиллари ва Кўпмиллатли корхоналар учун ИХРТ раҳбарлик тамойиллари.

Тенглик ва хилма-хилликни рағбатлантириш

Биз барча Ходимлар учун тенг имкониятлар яратиш, турли ҳамжамиятлар ва меңнат соҳасидаги тенглигини рағбатлантириши таъминлашга ҳаракат қиласиз, Хилма-хиллик бизнинг ахлоқий концепциямизнинг асосий тамойили ҳисобланади. Бизнинг бутун Гуруҳ доирасидаги хилма-хиллик ва инклузивлик стратегиямиз барча ходимларимизга муваффақиятга эришиш имкониятини бериш учун мўлжалланган. Биз ўзимизнинг фарқларимизни ҳурмат қиласиз ва тан оламиз, ҳамда ҳар биримиз томонимиздан амалга ошириладиган амалларимизнинг ноёблигини қадрлаймиз. Биз ҳамкасларимизга ўзимизга қандай муомала қилишларини истасак, ўзимиз ҳам уларга шундай муомала қилишимиз, уларнинг ўзига хос хусусиятлари ва фикрларини ҳурмат қилишимиз, ҳеч қандай ноқонуний камситишларга йўл қўймаслигимиз керак.

Камситиш ўз ичига олиши мумкин, бошқа нарсалар орасида, ишга ёлланишининг масалаларда нохолис қарорлар, касбий ривожланиш, ирқий, ахлоқий мансублик, тананинг ранги, жинс, ёш, ногиронлик, гендер тенглик, жинсни ўзгариши, ижтимоий синф, диний ва сиёсий әтиқод, оиласи әхвол, ҳомиладорлик ҳолати, касаба уюшма ташкилотларига аъзолик, чекиш одатлари ёки бошқа қонуний ҳимояланган хусусиятлар каби аломатлар бўйича ходимларни ёллаш, касбий ривожлантириш, кўтариш ва ишдан бўшатиш масалаларини нообъектив тарзда ҳал қилишни ўз ичига олиши мумкин.

Бу биз томонимиздан иш жойларида камситишни бартараф етишга доир асосий тамойилларга таалуқли бўлган асосий тамойиллар баён этилган XMT 111-сонли Конвенциясида акс эттирилган. XMT 111 Конвенциясини қўллаб-қувватлашимизда ўз аксини топган бўлиб, унда белгиланган.

Таъқиб ва зўравонликнинг олдини олиш

Таъқиб ва зўравонликнинг барча кўринишлари мутлақо умуман йўл қўйилмайдиган ҳисобланади. Биз ишда бундай ҳаракатлар ва муносабатларнинг юзага келишини олдини олишга интиlamiz.

Таъқиб ва зўравонликка чекловларсиз, жинсий, ифодали еки ифодасиз ва жисмоний хатти-ҳаракатларнинг барча шаклларини ўз ичига олади. Агар биз бундай хатти-ҳаракатлар ёки бошқа сабабларга кўра қабул қилинмайдиган

ҳаракатларнинг қурбони ёки гувоҳига айлансан, биз бу ҳақда раҳбаримизга хабар беришимиш шарт. Биз Ходимлар муаммоларни ҳисбот барча манфаатдор томонлар қондириш учун зудлик билан уларни ҳал мумкин бўлган ишонч муҳитини яратиш учун ҳаракат қиласиз.

Ходимлар низоли вазиятларни ҳал қилиш учун маҳаллий тартиб-қоидаларни қўллаган ҳолда ёки Гурухнинг Speak Up каналлари орқали бузилишлар ҳақида хабардор қилишлари мумкин.

Ҳаққоний иш ҳақи ва имтиёзлар.

Биз тушунарли қоидаларга биноан ҳисобланадиган адолатли рақобатбардош иш ҳақи ва имтиёзларни таъминлашга интиlamiz.

Гуруҳ компаниялари иш кунининг максимал иш соатлари тўғрисида қонуний равиша белгиланган талабларни ҳисбага олган ҳолда, амалдаги иш вақти ҳақидаги барча қонунларга риоя қилишлари шарт.

Биз Ходимларнинг иш ва шахсий ҳаёти ўртасидаги мувозанатни сақлаб қолиш учун Гуруҳ компанияларини, маҳаллий амалиётга мувофиқ оила манфаатларини ҳисбага олувчи сиёсат ва дастурларни тадқиқ қилиш ва амалга жорий этишга чорлаймиз.

Иш ва шахсий ҳаётдаги мувозанатни сақлаш.

Биз ходимларимизнинг иши ва шахсий ҳаёти ўртасидаги мувозанатни таъминлашга интиlamiz.

Гуруҳ компаниялари иш кунининг максимал иш соатлари тўғрисида қонуний равиша белгиланган талабларни ҳисбага олган ҳолда, амалдаги иш вақти ҳақидаги барча қонунларга риоя қилишлари шарт.

Биз Ходимларнинг иш ва шахсий ҳаёти ўртасидаги мувозанатни сақлаб қолиш учун Гуруҳ компанияларини, маҳаллий амалиётга мувофиқ оила манфаатларини ҳисбага олувчи сиёсат ва дастурларни тадқиқ қилиш ва амалга жорий этишга чорлаймиз.

Инсон ҳуқүқлари	Биз нимага ишонамиз	ХМТ мәхнат соҳасидаги асосий тамойиллар ва ҳуқүқлар тұғрисидаги декларация, БМТ тадбиркорлық ва инсон ҳуқүқлари бүйіча раҳбарлық тамойиллари ва күп миллатлы корхоналар учун ОЭСР күрсатмалари.
Биз доимий равища да үз фаолиятимизни Ходимларимизнинг, үз фаолиятимизни юритадыган ҳамжамиятлар, биз билан бирга ишлайдыган одамларнинг инсоний ҳуқүқларига ҳурмат билан амалга оширишимиз керак.	Биз Умумжағон инсон ҳуқүқлари декларацияси билан тасдиқланған инсоннинг асосий ҳуқүқларининг ҳурмат қилинишига ишонамиз. Бизнинг Ходимлар ва инсон ҳуқүқларига нисбатан сиёсатимиз амалиёт ва раҳбарлик құлланмаларида тавсия этиладыган маҳаллий ва халқаро мәхнат қонунчилігін асосланған ¹ . Биз мәхнат тұғрисидаги барча тегишли қонунларга, норма ва қоидаларга риоя қиласыз.	
Болалар мәхнатига йўл қўймаслик Фаолиятимизда болалар мәхнатининг йўқлигини таъминлашга интиламиш. Биз болаларнинг фаровонлиги, саломатлиги ва хавфсизлиги доимо мұхим аҳамиятга эга бўлишига ишонч ҳосил қилишни истаймиз. Биз болалар, уларнинг оиласлари ва мамлакатларининг ривожланиши таълим орқали енг яхши амалга оширилаётганини тан оламиз. Биз ХМТ 138 ва 182 Конвенцияларини кўллаб-кўвватлаймиз, уларни ишга қабул қилишга ва болалар мәхнатининг энг ёмон шаклларини бартараф этишга оид асосий тамойиллар баён этилган.	Шу муносабат билан: * хавфли ёки болаларнинг соғлиғи, хавфсизлиги ёки маънавиятига зарар етказа оладыган ҳар қандай ишни 18 ёшга тўлмаган шахслар бажармаслиги керак; * ишга жойлашиш учун минимал ёш мажбурий мактабни тутатиш учун қонуний ёшдан кичик бўлмаслиги керак ва ҳар қандай ҳолатда 15 ёшдан кичик бўлмаслиги мумкин. Биз етказиб берувчилар ва ишбилармон ҳамкорлар бизнинг Етказиб берувчилар учун Иш юритиш қоидаларимизда кўрсатилган ходимлар учун минимал ёш талабларига риоя қилишларини кутмоқдамиз. Бу 13 ва 15 ёшли болалар ўзларининг маълумоти ёки касбий тайёргарлигига тўқсингенлик қилмайдыган ва соғлиғига ёки ривожланишига зарар етказмайдыган ҳар қандай фаолиятни үз ичиға олмайдыган шарт билан осон ишларни (масалан, механик үсқуналар ёки агрехимикатлар билан ишлаш) бажаришлари мумкин. Истисно сифатида, биз ваколатли орган томонидан тасдиқланған ўқув дастурлари ёки ўқув амалиётларини тан оламиз.	Инсон ҳуқүқларини таъминлаш Биз таъсир доирамизда, шу жумладан занжиримизда инсон ҳуқүқларини ҳурмат қилишни рағбатлантиришга интиламиш. Биз бутун дунёда, жумладан, можаролардан азият чекаётган ва демократия, қонун устуверлиги ва иқтисодий ривожланиш бекарор ва инсон ҳуқүқлари таҳдид остида турган мамлакатларда ишлаймиз. Биз барча бизнинг Етказиб берувчилар учун Иш юритиш қоидаларимиз талабларига риоя қилишларини кутиб қоламиз, ва биз ушбу мажбуриятни етказиб берувчилар билан тузиладыган шартномаларимизда белгилаб қўямиз.
Касаба уюшмалари эркинлиги. Биз бирлашмалар ва ҳамжамиятвий музокараларнинг эркинлигини ҳурмат қиласыз. Бизнинг ходимларимиз компания томонидан тан олинган маҳаллий касаба уюшмалари ёки бошқа ҳалол ваколатхоналардп ар томонидан тан олинган да вакиллик қилиш ҳуқүқига эгалар. Бундай вакиллар камситилмасликлари, ҳамда ишдаги үз онунлар доирасида иш үз фаолиятини қонунлар, норматив кўрсатмалар, тан олинган мәхнат муносабатлари ва	Мәхнатни эксплуатация қилиш ва қўлликнинг замонавий шаклларига йўл қўймаслик Биз үз фаолиятимизни қўлликдан, қарамликдан, мажбурий, мажбурий мәхнатдан, одам савдосидан ва ноқонуний мигрантлар мәхнатидан озод бўлишига интиламиш. Гуруҳ ходимлари ва Компаниялар (шунигдек, ҳар қандай ёллаш ва ишга жойлаштириш бўйича ҳар қандай агентликлар ва улар бизнинг номимиздан ҳамкорлик қиласидыган бошқа учинчи шахслар) буни қилмайдилар: * ходимлардан ишга жойлаштирилганлик учун комиссиян тўловлар, кредит олиш ёки хизмат ёки ёлланма шарт сифатида кафолатлар кириши ёки хизматлар учун асосиз тўловларни тўлашларини талаб қилиш; * ходимлардан ёллаш шарти сифатида шахсни тасдиқлайдыган ҳужжатларини, паспортларни ёки рухсатнома ҳужжатларини тақдим этишларини талаб қилиш. Агар миллий Қонунчилик ёки ишга қабул қилиш тартиблари шахсни тасдиқловчи ҳужжатлардан фойдаланишини талаб қилса, биз улардан қатый белгиланган ҳуқүқий тартибда фойдаланиш мажбуриятини үз зиммамизга оламиз.	Маҳаллий ҳамжамиятлар Биз ишлайтган Ҳамжамиятларнинг ноёб ижтимоий, иқтисодий ва экологик манбаатларини аниқлаш ва тушунишга интиламиш. Биз фаолиятимизга тегишли бўлиши ёки таъсир кўрсатиши мумкин бўлган инсон ҳуқүқлари бузилиши нуқтаи назаридан ҳавфларни аниқлашимиз шарт. Бунинг учун биз манбаатдор томонларимизнинг, шу жумладан ходимларнинг ва уларнинг вакилларининг фикрларини инобатга оламиз. Фаолиятимиз инсон ҳуқүқларининг бузилишига ҳисса қўшмаслиги ва инсон ҳуқүқларига бевосита таъсир кўрсатадыган ҳар қандай салбий таъсирни бартараф этиш борасида тегишли чоралар кўрамиз. Биз маҳаллий ва бизнес ҳамжамиятлар фаол рол ўйнаш бизнинг ходимларини рағбатлантириш. Гуруҳ

амалиётлари,
шунингдек
компаниянинг
келишилган
процедуралари
доирасида амалга
ошириш имкониятига
эга бўлиши керак.

Биз ходимларнинг шахсини тасдиқловчи
хўжжатларини хавфсизлик ёки сақловчанлик
сабабларга ўзимида қолдирамиз ёки
сақлаймиз, фақат бу хўжжатларнинг асл
нусхалари бўлган, ва ходим учун ушбу
хўжжатлардан ҳар қандай вактда
фойдаланишнинг чекланмаган имконияти кўзда
тутилгантақдира, ходимнинг ёзма равшда
хабардор қилиш шарти билан амалга
оширилади.

Компаниялари Ходимларнинг
малакасини ошириш ва биз
ишаётган ҳамжамиятларни
яхшилаш учун имкониятлар яратиб
беришлари, шунингдек маҳаллий
давлат ҳокимияти органларининг
ривожланиш мақсадлари ва
ташаббусларига мувофиқ
ишлашимиз керак.

**Саломатлик,
хавфсизлик
ва
фаровонлик**

Биз хавфсиз ва соғлом
мехнат шароитлари
яратишимиш ва уларни
сақлашимиз керак.

Биз нимага ишонамиз

Биз Ходимларимизнинг саломатлигига, хавфсизлигига ва фаровонлигига катта
аҳамият каратамиз ва баҳтсиз ҳодисалар ва жароҳатларни бартараф этиш учун
хавфсиз иш мухитини яратишга, шунингдек ишда саломатлик учун хатарларни
камайтиришга интиламиш.

Гуруҳнинг саломатликни муҳофаза қилиш борасидаги сиёсати маҳаллий ва халқаро
мехнат қонунчилиги ва стандартларига асосланган³. Биз меҳнат ва техника
хавфсизлиги соҳасида қўлланиладиган барча қонунлар ва нормативларга риоя
қиласиз.

ХМТ меҳнат муҳофазаси ва
техника хавфсизлигини
бошқариш тизими ва
соғлиқни муҳофаза қилиш
ва меҳнат муҳофазаси
менежменти
ISO 45001

Соғлиқни сақлаш ва хавфсизликни бошқариш

Биз барча ходимларимиз, пудратчиларимиз ва Компанияга кирмайдиган
ходимларимизнинг соғлиғи, хавфсизлиги ва фаровонлиги, бизнинг
муваффақиятли фаолиятимизнинг қалити деб ҳисоблаймиз.

Гуруҳ Компаниялари:

* Гуруҳнинг соғлиқни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги сиёсати, ҳамда
Атроф мухитни, соғлиқни муҳофаза қилиш ва ҳаёт фаолияти хавфсизлиги
бўйича глобал сиёсат бўйича қўлланма ёки миллий қонунчиликка мувофиқ
(устувор аҳамиятга эга бўлган нарсларга қараб) меҳнат муҳофазаси ва техника
хавфсизлиги процедуруларини қабул қилишлари керак.

Гуруҳнинг барча ходимлари:

* ишлаётган пайтда ўзи ва бошқаларнинг саломатлиги ва хавфсизлигига
оқилона эътибор қаратишлари;
* меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги билан боғлиқ барча
масалаларда тўлиқ ёрдам беришлари;
* хавфсизликни таъминлаш учун мўлжалланган ускуналарни ишга
аралаштирасликлари, улардан бошқа мақсадларда фойдаланмасликлари;
* Атроф мухитни, соғлиқни муҳофаза қилиш ва ҳаёт фаолияти хавфсизлиги
бўйича глобал сиёсатга мувофиқ барча хавфли вазиятлар ҳақида хабар
беришлари керак.

Биз Ходимларимизнинг саломатлигига, хавфсизлигига ва
фаровонлигига катта аҳамият каратамиз ва баҳтсиз
ҳодисалар ва жароҳатларни бартараф этиш учун хавфсиз
иш мухитини яратишга, шунингдек ишда саломатлик
учун хатарларни камайтиришга интиламиш.

Биз бутун дунё бўйлаб бизнинг ходимларнинг жисмоний
хавфсизлигини максималлаштириш ишларини давом
эттирамиз, бизнинг сиёсатларимиз ва стандартларимиз
тушунарли бўлишига, ва барча ходимлар соғлиқни
муҳофаза қилиш, меҳнат муҳофазаси ва техника
хавфсизлиги масалалари билан танишишга қаратилган
таълим олишларини кузатиб борамиз.

Атроф-муҳит

Биз бутун фаолиятимизда ва биз таъсир
кўрсатадиган барча таъминот занжирлар
доирасида экологик бошқарувнинг юқори
даражасини таъминлашга интиламиш.

Биз нимага ишонамиз

Биз табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш нафақат тўғри ҳатти-
ҳаракат, балки оқилона бизнес қарор деб ҳисоблаймиз, чунки биз
маҳсулотларимизни ишлаб чиқаришда табиий ресурсларга боғлиқ
бўламиз.

Гуруҳимизнинг экологик сиёсати маҳаллий ва халқаро меҳнат
қонунчилиги, тавсия этиладиган амалиёт ва стандартга асосланади⁴.
Биз атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги барча амалдаги
қонунларига ва меъёрий кўрсатмаларга риоя қиласиз.

Экологик
менежмент
тизими ISO 14001.

Атроф мухитни муҳофаза қилиш

Биз барча ходимларимиз, пудратчиларимиз ва Компанияга кирмайдиган ходимларимизнинг соғлиғи,
хавфсизлиги ва фаровонлиги, бизнинг муваффақиятли фаолиятимизнинг қалити деб ҳисоблаймиз.

Гуруҳ Компаниялари:

* Гуруҳнинг соғлиқни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги сиёсати, ҳамда Атроф мухитни, соғлиқни
муҳофаза қилиш ва ҳаёт фаолияти хавфсизлиги бўйича глобал сиёсат бўйича қўлланма ёки миллий
қонунчиликка мувофиқ (устувор аҳамиятга эга бўлган нарсларга қараб) меҳнат муҳофазаси ва техника
хавфсизлиги процедуруларини қабул қилишлари керак.

Кимга мурожаат қиласиз:

Сизнинг линия раҳбарингиз

Юқори раҳбарият

Гурухнинг барча ходимлари:

- * ишлаётган пайтда ўзи ва бошқаларнинг саломатлиги ва хавфсизлигига оқилона эътибор қаратишлари;
  - * меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги билан боғлиқ барча масалаларда тўлиқ ёрдам беришлари;
  - * хавфсизликни таъминлаш учун мўлжалланган ускуналарни ишга аралаштирмасликлари, улардан бошقا мақсадларда фойдаланмасликлари;
  - * Атроф муҳитни, соғлиқни муҳофаза қилиш ва ҳаёт фаолияти хавфсизлиги бўйича глобал сиёсатга мувофиқ барча хавфли вазиятлар ҳақида хабар беришлари керак.
- Барча Ходимларга бизнинг Ходимларни ўқитиш тизимимизда GRID фойдаланиш мумкин бўлган барқарор экологик ривожлантириш асослари – Environmental Sustainability Foundation дастури бўйича ўқишидан ўтишлари тавсия этилади

Сизнинг маҳаллий LEX
Департаментингизнинг
масъул ходими

Талабларга мувофиқлик
бўйича раҳбар:
sobc@bat.com

Шахсий ва иш одоби

Манфаатлар тўқнашуви

Порахўрлик ва коррупцияга қарши курашиш

Совғалар ва ваколатчилик тадбирлари

Манфаатлар тўқнашуви

Биз ўзимизнинг ишбилармонлик муносабатларимизда манфаатлар тўқнашуви чодир бўлишига йўл қўймаслигимиз ва тўқнашув сабаби бўлиши мумкин бўлган шахсий вазиятлар ҳақида очиқ тарзда хабар беришимиз керак.

Компаниямизнинг манфаатлари йўлидаги ҳаракатлар

Компаниямиз манфаатлари йўлидаги ҳаракатларимиз Биз шахсий манфаатларимиз Гуруҳ ёки унинг Кмпаниялари манфаатларига зид келиши мумкин бўлган вазиятлар юзага келишига йўл қўймаслигимиз керак. Кўпгина вазиятлар ёки ўзаро муносабатлар манфаатлар тўқнашуви ёки унинг пайдо бўлишига олиб келиши мумкин. Умуман олганда, манфаатлар тўқнашуви - бу бизнинг Гуруҳдаги лавозимимиз ёки ваколатларимиз бизга ёки бизга яқин одамларга шахсий имтиёзлари ёки афзалликларини (мунтазам иш ҳақида ташқари) бизнинг мажбуриятларимиздан ва Гуруҳ олдидағи мажбуриялардан устун қўйиш имкониятини беради.

Манфаатлар тўқнашувининг ошкор қилиниши

БАТ ёки иш жараённида қизиқиш можаро тақдирда бир иш учун қўллаш, Агар қоидалари порталида уни ошкор керак. Агар қоидалари портали фойдаланиш имкониятига ега бўлмаса, агар тўғридан-тўғри раҳбари вазиятни ҳисобот лозим.

Агар вазият манфаатлар тўқнашувини келтириб чиқарадиган бўлса-да, лекин сиз можаронинг аслида мавжудлигига ишонмасангиз, уни ҳали ҳам еълон қилишингиз керак. Манфаатлар тўқнашувининг пайдо бўлиши ҳақиқий зиддият бўлмаган тақдирда ҳам ташвиш туғдириши мумкин. Агар шубҳа туғисла, тегишли маълумотлар юқори бошқарувга ошкор қилиниши керак.

Агар манфаатлар тўқнашувини ошкор сўнг, чизиқ менежери бартараф ёки бундай хавфини камайтириш учун ҳар қандай чора-тадбирлар қабул қилиш зарур ёки йўқлигини, бу можаро муносабати билан Ботшева мумкин бўлган хавф бор ёки йўқлигини аниқлаш учун сиз билан боғланишимиз керак. Баъзи ҳолларда БАТ манфаатларига хавф жуда аҳамиятсиз бўлиши мумкин, ҳеч қандай ҳаракат талаб қилинмайди.

Бироқ, агар можаро БАТ манфаатларига салбий таъсир кўрсатиши мумкин бўлса, муайян чоралар кўриш талаб қилиниши мумкин. Бу сизнинг, линия раҳбарингизнинг лавозимини ёки сизнинг масъулият зонангизни ўзгартиришни, шунингдек маълум мижоз, етказиб берувчи ёки БАТ ходими билан ўзаро муносабатларидан воз кечиш талаб қилинишини ўз ичига олиши мумкин. Агар сиз линия раҳбари ҳисоблансангиз ва хабар берилган тўқнашув хатарларни пасайтириш чораларини талаб қилишига ишончингиз бўлмаса, сиз Манфаатлар тўқнашувлари ҳужжатлари: линия менежерлари учун кўлланма билан танишишингиз, бундан сўнг эса (агар ҳамон ишончингиз бўлмаса) юқори раҳбаријатга ёки LEX Департаментининг масъуль ходимига мурожаат қилишингиз мумкин.

Гуруҳ компаниялари директорлари манфаатлар тўқнашувларини ошкор қилишлари ва яқин орада ўтказиладиган йиғилиш пайтида расман тасдиқлаш учун директорлар Кенгашига расмий тасдиқлаш учун мурожаат қилишлари керак.

Шунингдек биз мунтазам равишда бизда юзага келиши мумкин бўлган ҳар қандай манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги маълумотларни текшириб, янгилаб ва таслиқлаб боришимиз керак.

Манфаатлар тўқнашувини рўйхатдан ўтказиш. Ходимлар Қоидалар порталидан фойдаланиш имконияти бўлмаса, манфаатлар тўқнашувини қоидалар LEX сиз бу ҳақида мажбуриялардан устун қўйиш имкониятини беради. Компания Котибининг эътиборига етказиш учун, Раҳбарлар улар томонидан ошкор қилинган барча тўқнашувлар Қоидалар порталида хабар берисингиз керак. Агар Қоидалар порталига кириш имконингиз бўлмаса, сиз вазият ҳақида линия раҳбариға хабар берисингиз керак

Кейинда манфаатлар тўқнашувларининг айрим кенг тарқалган турлари келтирилган. Шу билан бирга, бошқа вазиятларда ҳам зиддиятлар келиб чиқиши мумкин. Алоҳида вазият қизиқиш можароларни юзага келтирмаслигига шубҳангиз бўлса, ўз линия раҳбарингиз ёки LEX Департаментининг масъуль ходими билан боғланинг.

Оилавий ёки шахсий муносабатлар.

Агар Гурүх ходими ҳисобланадиган яқин қариндошингиз билан ишлаш манфаатлар түқнашувига олиб келса, ва у бизнинг рақобатчиларимиз ёки бизнес шерикларимиздан бирида ишласа ёки БАТ бизнесига таъсир кўрсатиши мумкин бўлган Давлат мансабдор шахси бўлса, бу манфаатлар түқнашуви келиб чиқиши мумкин.

Сиз гурӯхда ишлайдиган барча яқин қариндошларингиз ҳақида хабар беришингиз керак. БАТАДА ишлайдиган бошқа одамлар билан яқин муносабатлар ҳам манфаатлар түқнашувига ёки унинг пайдо бўлишига олиб келиши мумкин. Агар сиз шунга ўхшаш вазиятга тушиб қолсангиз, сиз бундай муносабатларни ошкор қилишингиз керак. Иш жараёнида сиз яқин қариндошларингиз ёки яқин алоқада бўлган шахсларни ёллашингиз, уларни бошқаришингиз, иш билан таъминлаш ёки бошқариш шартларига таъсир қилиш имкониятларига эга бўлмаслигингиз керак. Сизнинг раҳбарингиз сиз билан бирга сизнинг вазиятингиз доирасида кўрилиши керак бўлган оқибатларни бартараф этиш юзасидан қандай чоралар кўрилганлигини аниқлаб олади. Линия раҳбари ва унга бўйсунувчи яқин қариндош бўлиши ёки яқин муносабатларда бўлиши мумкин бўлган вазиятлар қатъян ман этилади. Бундан ташқари, сиз яқин муносабатларда бўлган ва сизнинг яқин қариндошларингиз эканлиги, ёки бизнинг ҳар қандай рақобатчимизда, етказиб берувчимизда, мижозимизда ёки Гурӯхга алоқадор бўлган бошқа ташкилотда ишлайдиган ёки улар манфаатлари йўлида хизмат кўрсатадиган яқин қариндошлар ҳақида ҳам хабар беришингиз керак.

Ташқи бандлик.

Сиз тегишли ниятингиз ҳақидаги дастлабки хабарнома ва линия раҳбариятдан ёзма рухсат олмасдан бегона ташкилот учун ёки унинг номидан ишлаш ҳуқуқига эга эмассиз.

Агар тўлиқ иш кунида банд бўлган ходим ҳисоблансангиз, бундай иш сезиларли миқдордаги вақтни эгалламаслиги, сизнинг Гурӯхдаги Компаниянгизда белгиланган иш соатлари давомида бажарилмаслиги, сизнинг меҳнат фаолиятингизга таъсир кўрсатмаслиги ёки бирон-бир тарзда Гурӯх Компанияси учун ўз вазифаларингизни бажаришингизга тўсқинлик қилмаслиги керак.

Баъзи вазиятларга ҳар қандай ҳолатларда йўл қўйилиши мумкин эмас. Масалан, сиз Гурӯх Компаниясининг ҳар қандай рақобатчиси, шунингдек, иш жараёнида ўзаро муносабатда бўлган мижоз ёки етказиб берувчи учун ишлашга ҳақли эмассиз.

Учинчи томон учун ёки номидан ишлаш - ўриндошлик билан ишлашни, директор ёки маслаҳатчи сифатида ишлашни ёки гурӯхдан ташқаридағи ҳар

Агар мижоз ёки етказиб берувчининг корхонада иш яқин қариндоши билан бир иш муносабатларда бўлсангиз, ёки ҳар қандай корхона билан муҳим молиявий қизиқишга эга яқин қариндошингиз бўлса, раҳбарият тегишли мижоз билан ўзаро учун жавобгарлик сизнинг майдони ўрнини ўзgartириш ёки ўзgartириш керак бўлиши мумкин. Бундан ташқари, Давлат мансабдор шахси бўлган яқин қариндошларингиз ҳақида раҳбариятга хабар беришингиз ёки тегишли мижозлар билан ўзаро муносабатлар бўйича ўз масъулият зонангизни алмаштаришингиз керак. Бунда, сўз бораётган ўшбу шахс қарор қабул қилиш учун масъул бўлган юқори лавозимли шахс бўлиши шарт эмас.

Сиз Давлат мансабдор шахси БАТнинг тижорат фаолиятига таъсир қилиши мумкин бўлган рол бажарадиган ҳар қандай вазиятда бундай маълумотларни ошкор қилишингиз талаб этилади (шу муносабат билан, одатда, мактаб ўқитувчилари, қамоқхона соқчилари, ёнғин назоратчилари, ҳамширалар ва бюджет ташкилотларининг бошқа ходимлари чиқариб ташланади). Агар бундай маълумотларни ошкор қилиш кераклигига шубҳангиз бўлса, маҳаллий LEX Департаментининг масъул ходими билан маслаҳатлашинг.

Молиявий манфаатлар

Сиз ўзингиз ва сиз билан бирга яшаётган барча яқин қариндошларингиз ҳақида маълумотни ошкор қилишингиз шарт:

- * рақобатчингиз компаниясидаги ҳар қандай молиявий манфаатлар;
- * агар етказиб берувчи ёки мижоз компания ҳар қандай молиявий манфаатлари, агар сиз ўшбу етказиб берувчи ёки мижоз билан Гурӯхнинг ишига қанақадир алоқада бўлсангиз, ёки шу билан шуғулланадиган одамларга раҳбарлик қилсангиз.

Сиз оммавий пайли инвестиция фондлари, индекс фондлари ва бошқа ҳамжамият инвестициялари ҳақида маълумотни ошкор қилишингиз шарт эмас.

Муҳим молиявий фоиз таъсир қилиши мумкин бўлган ҳар қандай молиявий фоиз деган маънони англатади (ёки, гурӯх компания фикрича, таъсир қилувчи қодир кўринади) сизнинг ҳукмлари.

Сизда муҳим молиявий манфаатлар бўймаслиги керак:

Рақиб катта молиявий қизиқиш сақлаб қолиш учун рухсат бўлиши мумкин, гурӯх қўшилиш олдин сиз уни сотиб олинган шарти, ишга олдин иш берувчи компания учун ёзма равишида уни очиб берди, ва иш берувчи компания этироzlар ошириш бермади. Гурӯх компанияси директори ўтмишда бундай қизиқиш бор ҳақиқатни бу компания раҳбарияти этиборига етказиши ва кейинги учрашув давомида дақиқа киритилган бўлиши керак.

Шубҳалар туғилган тақдирда маҳаллий LEX Департаментининг масъул ходимига;

- * агар сиз ўшбу етказиб берувчи ёки мижоз билан гурӯхнинг ишига таалуқли муносабатларда бўлсангиз ёки бу билан шуғулланадиган кишиларга раҳбарлик қилсангиз, етказиб берувчи ёки мижознинг компаниясига;

- * гурӯхнинг рақобатчиси компаниясига ёки гурӯх манфаатларига зид бўлган фаолиятни амалга оширувчи ҳар қандай корхонасига мурожаат қилинг.

Манфаатлар түқнашуvinинг бошқа турлари.

Бу мисоллар манфаатлар түқнашувларининг энг кенг тарқалган турларини тасвирлаб, лекин зиддиятлар бошқа вазиятларда пайдо мумкин. Мисол учун, бир гурӯх сизнинг яқин муносабатларда бўлган ташкилот фойдасига ҳамжамиятларга (шу жумладан хайрия бадалларига) сармоя киритганда ёки сиз ўзингизнинг ишингиз орқали хабардор бўлган шахсий савдо имкониятларидан фойдаланишга ҳаракат қилганда қизиқиш түқнашуви пайдо бўлиши мумкин.

Жавоб бериш керак бўлган асосий савол - сизнинг шахсий манфаатларингиз ёки яқин қариндошингизнинг манфаатлари сизнинг БАТ манфаатлари учун ҳаракат қилиш бурчингиз билан түқнашиши мумкинми? Агар сизнинг маълумотларни

Сизга рақиб

Гурӯхга келгунга қадар уни сотиб олганингиз, ёллангунга ва иш берувчи-компания ўз этироzlарини билдиргунга қадар у ҳақида ёзма равишида ошкор қилиш шарти билан рақибга нисбатан муҳим молиявий қизиқишни сақлашга рухсат берилади. Шубҳалар юзага келган тақдирда, маҳаллий LEX Департаментининг масъул ходимига мурожаат қилишингиз мумкин.

қандай ташкилотта (шу жумладан хайрия ва нотижорат ташкилотларга) хизмат күрсатишин англатади. Бундай иш, Сиз Гурух олдидағы үз мажбурияларингизни бажаришингизга түсіклик құлмаслик шарти билан, бұш вақтингизда ошкор қилишингиз керак бўлган шахсий манбаатларингизга таъсир күрсатиши мүмкін бўлса, сиз ушбу маълумотларни ошкора қилишингиз керак.

Порахўрлик ва коррупцияга қарши курашиш.

БАТ ҳар қандай шаклдаги порахўрлик ва коррупцияга мутлақо тоқатсиз ва уларға қарши фаол кураш олиб боради. Гурух компаниялари, ходимлари ёки бизнинг бизнес ҳамкорларимиз порахўрлик ёки бошқа коррупцион ёки жиной схемаларда, жумладан, фиригарлик, талонтарож қилиш ва товламачилиқда иштирок этишлари мутлақо мүмкін эмас.

Ёрдам учун пул олишга йўл қўймаслик.

Расмиятчиликларни соддалаштириш (бевосита ёки билвосита) учун ҳақ тўлаш тақиқланади, ходимлардан бирортасининг соғлигини, хавфсизлигини ёки еркинлигини ҳимоя қилиш зарур бўлган ҳоллар бундан мустасно.

Ёрдам тўловлари-тўловчи ҳақли бўлган оддий мансабдор шахс томонидан ишлашни соддалаштириш ёки тезлаштириш учун кичик тўловлардир. Кўпгина мамлакатларда улар қонун билан тақиқланган. Айрим чет элда мамлакатларида, масалан, Буюк Британияяда ёрдам бериш учун фуқаролар томонидан ҳақ тўлаш жиноят ҳисобланади. Истисно ҳолатларда, бундай тўловга хавфсиз муқобил бўлмаса, маҳаллий LEX Департаментининг масъул ходимини (агар иложи бўлса, ҳақ тўлашдан олдин) жалб қилиш керак. Тўлов, шунингдек, гурухнинг компания регистрида тўлиқ ҳужжатлаштирилиши керак. Тўғридан-тўғри давлатга ёки давлат корхонасига (хусусий шахсга эмас) ошкор қилинган ва тўлиқ ҳужжатлаштирилган тўлов одатда коррупцияга қарши қонун ҳужжатларига мувофиқ ёрдам учун тўлов ҳисобланмайди.

Порахўрликка йўл қўймаслик.

Давлат масабдор шахсини порага чақириш деярли барча мамлакатлarda жиноят саналади. Кўпгина мамлакатлarda хусусий ташкилотлар ходимлари ва агентларининг (етказиб берувчиларимиз каби) пора олиши жиноят ҳисобланади.

Сизга қўйидагилар тақиқланади:
* ишонтириш ёки ноўрин хатти уни рағбатлантириш, биз томонимиздан афзалликлар олиш мақсадида ҳар қандай шахс томонидан қарор қабул қилинишига таъсир кўрсатиши ёки таъсир кўрсатишга уриниш, тегишиз ҳатти-ҳаракатлар содир этишга оғдириш ёки рағбатлантириш мақсадида, ҳар қандай шахсга, шу жумладан давлат мансабдор шахсларига (бевосита ёки билвосита) совғалар, тўловлар, бошқа бойликлар ёки бошқа афзалликларни таклиф қилиш, ваъда қилиш ёки тақдим этиш,

* ҳар қандай шахсдан (бевосита ёки билвосита), шу жумладан давлат мансабдор шахсларидан Гурух қарорларига таъсир кўрсатадиган

ёки тегишиз тарзда таъсир кўрсатишга йўналтирилган тегишиз тарзда совға, тўловлар ёки бошқа имтиёзларни сўраш, қабул қилиш ёки қабул қилишга розилик билдириш.

Кўплаб мамлакатлarda порахўрликка қарши қонунлар экстерриториал таъсирга 'га, шунинг учун бундай мамлакатларда бундай мамлакат фуқароси томонидан чет элда содир этилган порахўрлик жиноят ҳисобланади. Бундай қонунларнинг бузилиши Гурух учун ҳам, алоҳида шахслар учун ҳам жиддий оқибатларга ҳам олиб келиши мүмкін.

Пора нима?

Пора олиш (шахсий ёки бизнесга боғлиқ) фойда олиш мақсадида тақдим этилган ҳар қандай совға, тўлов ёки афзаллик (вакиллик харажатлари, "айлантиришлар", иш ёки стажировка ёки инвестиция имкониятларини таклиф этиш). Порани тўлаш ёки олиш шарт эмас - ҳатто таклиф, илтимос ёкиуни қабул қилишни сўрашнинг ўзи етарли.

Тегишили процедураларни сақлаш.

Гурух компаниялари ўз номидан ҳаракат қилувчи учинчи томон хизмат кўрсатувчиларининг коррупцион ҳаракатлари учун жавобгарликка тортилиши мүмкін. Гурух компаниялари ўз номидан хизмат кўрсатадиган учинчи томонларга хотўри тўловларни таклиф қилиш, амалга ошириш, талаб қилиш ёки олишни олдини олиш учун назорат чораларини кўришлари кутиломоқда.

Бундай назорат чоралари:

* "ўз етказиб берувчинги бил" ва "ўз мижозингизни бил" процедуралари, шу жумладан учинчи томоннинг юзага келиши мүмкін бўлган хавфга мутаносиб молиявий жиноятларига қарши курашиш тартиби;

* учинчи шахслар билан тегишили хизматларни кўрсатиш билан боғлиқ порахўрлик ва коррупция хавфи даражасига мос келадиган шартномаларга коррупцияга қарши қоидаларни киритиш, бузилиш ҳолатларида шартномани бир томонлама бекор қилиш ҳуқуқи билан;

* етказиб берувчилар билан ўзаро ҳамкорлик учун масъул ходимларни коррупцияга қарши кураш масалалари бўйича ўқииш ва тегишили қўллаб-қувватлаш (зарур ҳолларда);

* битимлар ва харажатларнинг ҳақиқий табиати ва миқёси ҳақидаги ҳисботларни ўз вақтида ва аниқ юритиш;

* бирлашиш ва сотиб олиш учун битимларни таъминлаш тартибини қўллаш, қўшма корхоналар ташкил этиш ҳақида тузиш мүмкін бўлган битимларни ўз ичига олиши керак.

Ҳар қандай шахсга (бевосита ёки билвосита), Давлатнинг мансабдор шахсларига ҳеч қачон совғалар, тўловлар, ҳар қандай афзалликларни таклиф қилманг, ваъда берманг, ёки тақдим қилманг, уни ноўрин ҳаракатлари учун рағбатлантириш ёки шунга оғдириш, афзаллик олиш мақсадида, ҳар қандай шахс томонидан қарор қабул қилинишига таъсир кўрсатманг ёки таъсир кўрсатишга уринманг.

Ҳисоб, ҳужжатлар ва ички назорат асбоблари

Гурух ҳужжатлари операциялар ва харажатларнинг ҳақиқий табиати ва кўламини аниқ акс эттириши керак. Молиявий ва бухгалтерия ҳужжатларининг тўғрилиги ва уларнинг амалдаги коррупцияга қарши қонунчилик ва энг яхши амалиётларга мувофиқлиги учун ички назорат воситаларини қўллашимиз керак.

Совғалар ва вакиллик тадбирлари (G&E)

Вақти-вақти билан ёки совғалар ва вакиллик адбирлар таклиф қилиш ёки қабул қилиш ишбилармонлик муносабаларнинг мақбул амалиёти бўлиши мумкин. Бироқ, ноўрин ёки ортиқча совғалар ва вакиллик тадбирлари порахўрлик ва коррупциянинг бир шакли бўлиб, БАТга жиҳдий зарар етказиши мумкин.

Гурух Компаниялари бизнинг мустақил ташқи аудиторларимизга ўртасида манфаатлар тўқнашувига олиб келадаги ёки уларни таҳдид остига қўядиган ҳеч қандай совға ва вакиллик тадбирларини таклиф қиласликлари ёки ваъда қиласликлари керак.

Совғалар ва вакиллик тадбирларини таклиф қилиш ва қабул қилиш

Сиз таклиф қилаётган, тақдим қилаётган ёки олаётган барча Совғалар ва вакиллик тадбирлари:

- * ҳеч қачон тақдим қилинмаслиги, қабул қилинмаслиги керак, agar бундай ҳаракат порахўрлик ва коррупцияга қарши кураш сиёсатида белгилаб қўйилган порахўрлик ва коррупция ҳаракати бўлса;
- * очик тарзда тақдим этилмаслиги ва қабул қилинмаслиги керак;
- * барча тегишли юрисдикцияларда қонуний бўлиши ва бошқа томон ташкилоти томонидан тақиқланган бўлмаслиги керак;
- * тендер жараёнида ёки танлов савдоларида иштирок этадиган томонларни жалб қиласлик керак;
- * Гурухнинг ҳар қандай компаниясини ўз ичига олган битимга сезиларли таъсир кўрсатмаслиги ёки бундай таассурот қолдирмаслиги керак;
- * нақд пул маблағлари ёки пул маблағлари эквивалентини намоён этилмаслиги керак (ваучерлар, совға сертификатлари, қарзлар ёки қимматли қофозлар);
- * сўралмаслиги ёки талаб қилинмаслиги керак;
- * эвазига бирор нарса учун таклиф этилмаслиги керак (яъни, муайян шароитларда);
- ортив даражада ёки ноўрин бўлмаслиги керак (ҳурматсизлик, беадаблилик, очик шаҳвоний тусга эга бўлмаслик ёки Гурухнинг ҳар қандай компаниясида ёмон акс этилмаслик, маҳаллий маданиятни хисобга олган ҳолда);

* ёзма равища олдиндан

тасдиқланган бўлиши керак (агар маъқуллаш ушбу сиёсатга ва/ёки қўшимча маҳаллий талабларга

мувофиқ талаб қилинса);

* тижорат харажатларига нисбатан қўлланиладиган сиёсатлар ва процедуralарга мувофиқ харажатларга қаратилиши керак.

* Бундан ташқари, қиймати Давлат мансабдор шахслари учун чегара қийматидан ошиб кетадиган барча Совғалар

ва вакиллик тадбирларини G&E Tracker кузатиш тизимида тасдиқлаш керак. Шунингдек

Хусусий сектор манфаатдор тарафларининг иштироки билан Совғалар ва вакиллик тадбирлари учун G&E Tracker фойдаланиш тавсия этилади.

Давлат мансабдор шахслари учун Совғалар ва вакиллик тадбирлари

Давлат мансабдор шахсига ёки унинг яқин қариндошига, дўстларига ёки шерилларига совғалар ва вакиллик тадбирларини (ёки бошқа шахсий имтиёзларни) тақдим этиш орқали унга бевосита ёки билвосита таъсир кўрсатишга ҳаракат қилиш тақиқланади.

Давлат органлари билан ўзаро ҳамкорлик бизнесимизнинг бир қисми ҳисобланади. Совғалар ёки вакиллик тадбирларини (белгилangan чегара доирасида) бериш ёки қабул қилиш мақбул бўлиши мумкин. Бироқ, кўплаб мамлакатларда давлат мансабдор шахсларига совғалар ва вакиллик тадбирларини қабул қилиш тақиқланган ва коррупцияга қарши қонунлар кўпинча ўта қаъий ҳисобланади.

Совға ёки вакиллик тадбирини олдиндан маъқулламасдан тақдим этиш ёки қабул қилишга рухсат берилади, agar улар:

* ҳар бир иш учун ҳодиса учун бўш қийматидан 20 фунт стерлингга паст (ёки маҳаллий валютада анча кам экваивалентда);

* қонуний, сийрак ва ноўрин ҳисоблансан.

Ходим ўз линия раҳбари ва маҳаллий LEX

департаментининг масъул ҳодимидан

Давлат мансабдор шахслари (ёки уларнинг яқин қариндошлари) учун

совғалар ёки вакиллик тадбирларини

тақдим этиш ёки қабул қилиш учун

олдиндан ёзма рухсат олишлари керак,

агар уларнинг миқдори 20 фунт

стерлингдан ортиқ ва 200 фунт

стерлингдан кам бўлса.

Давлат мансабдор шахсларига (ва уларнинг яқин қариндошларига) 200 фунт стерлингдан ортиқ миқдорда совғалар ёки вакиллик тадбирларини таклиф қилиш ва олишга фақат истисно ҳолатларда рухсат этилади ва олдиндан ёзма тасдиқни талаб қиласи (совғалар ва вакиллик тадбирларини тақдим этиш ва қабул қилиш тартибида батафсил баён этилган).

Совғалар ва вакиллик тадбирларини таклиф қилиш ёки қабул қилишда нималарни эътиборга олиш керак

* Ният. Совғалар ва вакиллик тадбирларини таклиф қилишда ният нима? Фақат бизнес алоқаларини қуриш ва сақлаб қолиш, умумий қабул қилинган хушумомалалик қоидаларига риоя қилиш ёки муайян бизнес қарорини қабул қилишда олувчининг объективлигига таъсир қилишми?

* Конунийлик. Сизнинг мамлакатингизда ёки бошқа томоннинг мамлакатида бу қонунийми?

* Аҳамиятлилик. Совға ёквакиллик тадбирининг бозор қиймати оқилона ҳисобланадими (яъни ҳашаматли ва экстравагант эмасми) ва у шахснинг мақомига мутаносибми?

* Тез-тез тақрорланиши. Ушбу шахс Совғалар ва вакиллик тадбирларини фақат онда-сонда қабул қиласидими?

* Шаффоғлик. Агар Гурух компаниялари ташқарисида бўлган раҳбарингиз, ҳамкасларингиз ёки бошқа шахслар ушбу Совға ёки вакиллик тадбири ҳақида билган бўлсалар, сиз ёки совға олувчи ҳижолатда бўлармидингиз?

Мустақил ташқи аудиторлар учун Совғалар ва вакиллик тадбирлари

Гурух компаниялари бизнинг мустақил ташқи аудиторларимизга, манфаатлар тўқнашувига олиб келиши ёки ушбу шахсларнинг

Хусусий секторнинг манфаатдор томонлари

Хусусий сектор манфаатдор шахсига олдиндан келишилмаган ҳолда совға ёки вакиллик тадбирини таклиф қилиш ёки қабул қилиш мумкин:

* Истисно ҳолатларда олдиндан маъқуллаш мумкин эмас. Олдиндан рухсат бериш сўралмаганлиги ёки олинмаганлиги сабабини ёзма равища асослаган ҳолда рухсатни иложи борича тезроқ ва тақдимотдан ёки совға ёки

* Вакиллик тадбирлар ҳеч қандай шароитларда керак БАТ ходимлари иштирокида ҳолда БАТ компанияси ҳисобидан ўтказилмаслиги керак.

* Ушбу сиёсатда белгилangan Бўш қийматларини четлаб ўтиш мақсадида Совғалар ва

мустақиллигини хавф остига қўйиши мумкин бўлган совғалар ва вакиллик тадбирларини таклиф қиласликлари ёки ваъда қиласликлари керак (ташқи аудиторлар контекстидан Совғалар ва вакиллик тадбирлари бўйича қўшимча кўрсатмалар олиш учун "Совғалар ва вакиллик тадбирларини тақдим этиш ва олиш тартиби"га қаранг). Ҳозирги вақтда KPMG компанияси Гуруҳнинг ва Гуруҳнинг кўплаб компанияларининг мустақил ташқи аудитори ҳисобланади.

• уларнинг нархи ҳар бир ҳолат учун Бўш қийматининг 200 фунт стерлингидан (ёки маҳаллий валютадаги еквивалент) дан ошмайди;

* қонуний, тез-тез учрамайдиган ҳисобланади ва оқилона ишбилармонлик амалиётига мос келади.

Дастлабки ёзма рұксат талаб қилинади

* 200 фунт стерлингдан ошмайдиган миқдорда ҳар қандай совға ёки вакиллик тадбирини таклиф қилиш ёки қабул қилиш учун линия раҳбаридан.

Қўйидагиларни ҳисобга олиш шарт:

* Сўровларни тасдиқлашда тасдиқловчи шахслар таклиф этилган совғалар ва вакиллик тадбирлари юқоридаги талабларнинг ҳеч бирига зид келмаслигига ишонч ҳосил қилишлари керак, хусусан, совғани топшириш вақти ёки бошқа ҳолатлар вазиятни ҳар қандай қарорни қабул қилишга нотўри таъсир кўрсатишга уриниш сифатида қабул қилинадиган тарзда айлантирмайди.

вакиллик тадбиридан кейин етти кундан кечиктирмасдан талаб қилиш керак.

* Маҳаллий LEX департаментининг масъул ходими билан маслаҳатлашган ҳолда линия раҳбарлари гурӯҳ компаниясининг ходимларига берилган совғалар ва вакиллик тадбирлари билан нима қилиш кераклигини белгилаб олишлари керак.

Одатда, бундай совғалар ва вакиллик тадбирларини рад этиши ёки қайтариб юбориши керак. Агар рад этиши ноўринг ёки ҳақоратли бўлса, Совғалар ва вакиллик тадбирлари Гуруҳнинг тегишли Компаниясининг мулкига айланиши шарти билан қабул қилиниши мумкин.

* Совғалар ва вакиллик тадбирларига зарур рұксат олиш бўйича ўз мажбуриятларини шахсан ёки бошқа шахс орқали тўлаш йўли билан бажаришдан бўйин товлаш тақиқланади.

• Барча Совғалар ва вакиллик тадбирлари қўлланиладиган сиёсатларга мувофиқ ва тижорат харажатларига нисбатан харажатларга қаратилиши керак.

вакиллик тадбирларини камроқ суммаларга ажратиш мумкин эмаслигига эътибор қаратинг.

* Совғалар ва вакиллик тадбирлари, одатда БАТ билан дўстона ёки қариндошлик алоқалари эмас, балки бизнес алоқалари ўрнатилган шахсларга юборилиши керак. Бироқ, агар бундай шахснинг дўстлари, қариндошлари ёки бошқа меҳмонлари тадбирда иштирок этсалар, харажатлар ушбу сиёсатда кўрсатилган чегара қийматини ҳисобга олиш мақсадида жамланиши керак.

* Муайян ҳолатларда мавжуд бўлиши мумкин бўлган махсус рұксатномалар ва умумий рұксатномалар бўйича батафсил кўрсатмалар Совғалар ва вакиллик тадбирларини тақдим этиш ва қабул қилиш тартибида тақдим этилган.

* Қўшимча маълумотларни Совғалар ва вакиллик тадбирлари бўйича саволжавобларни тақдим этиш ва қабул қилиш тартибида топиш мумкин.

Гуруҳ Компанияларининг Совғалари ва вакиллик тадбирлари

Ходимлар гуруҳ компанияларидан совғалар ва вакиллик тадбирларини ҳеч қандай чекловларсиз қабул қилишлари мумкин. Гуруҳ компаниялари бундай совғалар ва вакиллик тадбирларининг қонунийлигини, ўринлигини ва мутаносиблигини таъминлаши керак.

Бунда, кўплаб мамлакатлар ўз давлат мансабдор шахсларига совғалар ва вакиллик тадбирлар қабул қилиш имконини бермаслигини, коррупцияга қарши қонунчилик кўп ҳолларда ўта қатъий ҳисобланашини унутмаслик керак.

Расмий реестр ва мониторингни юритиш

Гуруҳнинг ҳар бир Компанияси давлат мансабдор шахсларига барча совғалар ва вакиллик тадбирларини кузатиш тизимини сақлаш ва мониторинг қилиш учун масъул санаади ва хусусий сектор шахсларига совғалар ва вакиллик тадбирлари реестрини, шунингдек, қиймати чегарадан ошиб кетган барча совғалар ва вакиллик тадбирларининг реестрини юритади.

***

Кимга мурожаат қилиш керак

Сизнинг линия раҳбарингиз
Юқори раҳбарият
LEX департаментининг масъул ходими
Талабларга мувофиқлик бўйича раҳбарга:
sobc@bat.com

Ташқи тарафлар

Давлат органлари билан ўзаро муносабатлар ва ҳамжамиятчилик улуши

Сиёсий мақсадларга бадаллар

Ҳамжамиятдаги инвестициялар

Давлат органлари билан ўзаро ҳамкорлик
БАТ корпоратив шаффоффликка интилади.
Масъулиятли компания сифатида биз ташқи манфаатдор томонлар билан шаффоффлик, очиқлик, ҳалоллик ва ҳалоллик тамойиллари асосида

Гуруҳ қонуний ҳаракат қилмоқда

Фуқаролик жамияти ҳаётида иштирок этиш масъулияти бизнес юритиш ва қонунчилик жараёнининг муҳим жиҳати бўлиб, БАТ компаниясининг ходимлари сиёсий муҳокамаларда ўзлари ишлаётган бозорларнинг барча қонунлари ва қоидаларига, шу жумладан давлат органлари билан ҳамкорлик

Давлат органлари билан ўзаро муносабатларга оид ушбу сиёсат Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилотининг (ИХТТ) шаффофф ва ҳалол

хамкорлик қиласыз. Биз фаолиятимизга дахлдор сиёсий масалаларни мұхокама қилишда иштирок этиш қонуний ҳуқықига әгамиз ва ходимларимиз ушбу сиёсатга мұвоғиқ үларда иштирок этишлари шарт.

қилиш учун барча рўйхатга олиш ва ҳисобот бериш талабларига мұвоғиқ ошкора ва очиқ иштирок этишлари керак. Сиёсатчилар, қонун чиқарувчилар ва тартибга солиш органлари вакиллари билан шаффофа ҳақоний ҳамкорлик қонунчилек жараёнда қарор қабул қилиш учун асос сифатида әнг аниқ маълумотлардан фойдаланишга имкон беради.

ҳамкорлиги тамоилларига асосланади.

Шаффоғлиқ ва юқори профессионал стандартлар.

Ташқи манфаатдор томонлар билан ўзаро ҳамкорлик қилишда Компаниялар ва Гурӯҳ ходимлари қўйидаги шартларга риоя қилишлари шарт.

* Улар ўзлари фаолият кўрсатаётган бозорларнинг барча қонун ва қоидаларига мұвоғиқ, сиёсий жараёнда очиқ ва ошкора иштирок этадилар.

• Улар ҳар доим ўз номини ва ўзлари вакиллик қилаётган компанияяни кўрсатадилар.

* Улар бизнинг порахўрлик ва коррупцияга қарши сиёсатимизга риоя қиладилар, шу жумладан гурӯҳ ёки гурӯҳ компанияясининг фойдасига ҳар қандай шахснинг қарорларига нотўғри таъсир кўрсатиш мақсадида бирор шахснинг қарорига бевосита ёки билвосита тўловлар, совғалар ёки бошқа имтиёзларни тақдим этмасликлари керак.

• Улар бирон-бир шахсдан бошқа шахсга тегишли маҳфий маълумотларни қасдан талаб қилмайдилар ёки олмайдилар, ёки ҳеч қандай ноҳақ йўл билан маълумот олмайдилар.

Учинчи шахслар

БАТ томонларни қизиқтирган сиёсат масалалари бўйича учинчи шахсларга ёрдам беради.

Бундай ҳолларда компаниялар ва гурӯҳ ходимлари қўйидаги шартларга риоя қилишлари керак.

- Улар савдо сирлари ва ахборотни муҳофаза қилиш қонунларига риоя қилган ҳолда учинчи томон ташкилотларини қўллаб-қувватлашни очиқ тан оладилар.

- Улар ҳеч қачон учинчи шахсдан давлат органлари билан ўзаро ҳамкорлик қилиш сиёсатини бузишини сўрамайдилар.

- Улар барча учинчи томонлардан ўзлари ишлайдиган давлат органлари билан ўзаро ҳамкорлик талабларини тартибга солувчи қонунларга ва меъёрий ҳужжатларга риоя қилишларини талаб қиладилар.

Ҳақиқий маълумотларга асосланган аниқ алоқа.

Ташқи ўзаро ҳамкорликни амалга оширишда ходимлар:

* әнг кўп асосланган қарорларни қабул қилиш учун қонунчилар, сиёсатчилар ва норматив вакилларига аниқ, тўлиқ ва ҳақиқий маълумотларга асосланган маълумотларни тақдим этишга интилишлари керак.

Ташқи манфаатдор тарафлар билан ўзаро ҳамкорликда Компаниялар ва Гурӯҳ Ходимлари уларнинг сиёсий жараёндаги иштироклари, биз фаолият юритадиган бозорнинг барча қонунлари ва қоидаларига мұвоғиқ равиша очиқ ва шаффоғ бўлишларини таъминлашлари шарт.

Сиёсий мақсадлар учун бадаллар

Сиёсий мақсадлар учун бадаллар маҳаллий қонунчилек билан ҳал этилган ва ишбилармонлик мұносабатлари маҳаллий амалиётининг бир қисми сифатида қабул қилинган бўлса, улар фақат қонунчилек ва ушбу сиёсатга (ёки унинг маҳаллий эквивалентига) қатъий мұвоғиқ равиша амалга оширилиши лозим.

Тегишли мақсадлар учун ихтиёрий бадаллар.

Агар бўнга маҳаллий қонунчилек билан тўғридан-тўғри рұксат берилмаган бўлса, Гурӯҳ Компаниялари сиёсий партиялар ва ташкилотлар манфаатлари йўлида, шунингдек сайлов лавозимларига номзодлар компаниялари доирасида бадаллар киритишлари мумкин (Америка Қўшма Штатларида федерал лавозимлар учун номзодлар фойдасига компаниялар бадаллари қатъян тақиқланади), агар бундай тўловлар қўйидаги шартларда:

* ноқонуний ишбилармонлик ёки бошқа афзалликларга эришишга ёки давлат мансабдор шахснинг бирор қарорига гурӯхнинг ҳар қандай Компанияси фойдасига ноқонуний таъсир кўрсатишга йўналтирилмаган бўлса;

* қабул қилувчининг, унинг оила аъзолари, дўстлари, ҳамкорлари ёки танишларининг шахсий фойдаси манфаатлари йўлида амалга оширилмаса.

Давлат мансабдор шахснинг компания ёки гурӯҳ фойдасига қарор қабул қилишига эришиш учун муайян тарзда ҳаракат қилиш ёки овоз беришга үндаш учун сиёсий мақсадларда ҳисса қўшиш тақиқланади.

Сиёсий мақсадлар учун бадалларни тасдиқлашда гурӯҳ компаниялари раҳбарияти ушбу талабларга мұвоғиқларини таъминлаши ва уларни тегишли равиша ҳужжатлаштириши керак.

Маъқуллаш олиш учун қатъий талаблар.

Сиёсий мақсадлар учун бадаллар:

* маҳаллий қонун билан аниқ рұксат этилган (бу мустақил ҳуқуқий маслаҳат билан тасдиқланган бўлиши);

* LEX департаменти тегишли минтақавий раҳбари ёки лавозими бўйича таққосланадиган шахснинг эътиборига дастлабки етказиш (бундай фаолиятда иштирок этиш учун рұксат берилган шахсларнинг фуқаролигини тартибга солувчи амалдаги қонунларга бўйсунади);

* Гурӯхнинг тегишли Компанияси томонидан олдиндан тасдиқланган;

* Компаниянинг ҳисоб ҳужжатларида тўлиқ акс эттирилган;

* зарурат бўлса, чоп этилган бўлиши керак.

Буюк Британияда ёки АҚШда сиёсий фаолият билан шуғулланадиган ташкилот учун ўз бадалини қўшиш таклифи

Шахсий сиёсий фаолият

Биз сиёсий жараёнда шахс сифатида иштирок этиш ҳуқуқига әгамиз. Ўз ташаббусимиз билан шахсий сиёсий фаолият билан шуғулланиб, компания ходимлари сифатида:

* ўз ресурсларимиздан фойдаланган ҳолда бўш вақтимизда у билан шуғулланишимиз;

* бизнинг шахсий қарашларимиз ва ҳаракатларимиз Гурӯҳ Компаниясининг қарашлари ва ҳаракатлари сифатида нотўғри талқин қилинмасликларини ҳар томонлама кузатиб боришимиш;

Сиёсий мақсаадларга ҳар қандай бадаллар тўғридан-тўғри маҳаллий қонунчилек билан ҳал қилиниши керак (бу мустақил юридик маслаҳат билан тасдиқланиши керак).

этилган тақдирда (айниңса, бадал манбаи ушбу юрисдикциядан ташқарыда жойлашган гурух компанияси бўлса) тартиб-коидаларга қатъий риоя қилиши керак. Бу экстерриториал ҳаракатлар ва "сиёсий ташкилот"нинг жуда кенг таърифи билан боғлиқ.

Америка Қўшма Штатларида хорижий бадалларга тақиқ ўта қатъий бўлиб, унга қатъий риоя қилиш керак.

Буюк Британия ҳудудида сиёсий мақсадлар учун бирор бадалларни амалга оширишдан аввал, бу ҳақида Иш юритишгурӯҳининг бўлим раҳбарини хабардор қилиш зарур.

* бизнинг фаолиятимиз Гурух олдидағи мажбуриятларимиз ва масъулиятимизга зид келмаслигига эътибор қаратишимиш зарур.

Агар ходим давлат лавозимини эгалашни режалаштираётган бўлса, у ўз Раҳбарини олдиндан хабардор қилиши, бу лавозимдаги ўз вазифаларини ўз ишига таъсир қилиши мумкинлигини муҳокама қилиши ва бундай таъсирни камайтириш учун ҳар қандай ёрдам кўрсатиши керак.

Сиёсий мақсадлар учун ҳар қандай бадали очиқ маҳаллий қонун томонидан рухсат берилиши (бу мустақил ҳуқуқий маслаҳат билан тасдиқланган бўлиши) керак.

Ҳамжамиятларга инвестициялар
Ижтимоий масъулият нуқтаи назаридан бизнеснинг муҳим ролини ҳисобга олган ҳолда, Гурух Компаниялари иложи борича маҳаллий ҳамжамиятларга ва хайрия лойиҳаларига инвестициялар киритишлари керак.

Бизнинг эътиқодларимиз

Ҳамжамиятларга инвестициялар - мамлакатлар ва биз фаолият юритаётган ҳамжамиятларнинг иқтисодий, ижтимоий ва экологик барқарорлигига ҳисса қўшадиган савдо ва асосий фаолиятимиз ва ҳуқуқий мажбуриятларимиздан ташқарига чиқадиган ихтиёрий фаолият.

Ушбу инвестициялар кўпинча хайрия жамғармалари, нодавлат ташкилотлари (НДТ) ва фуқаролик жамиятини жалб қилган ҳолда биз мавжуд бўлган ҳамжамиятларда кенг кўламли муаммолар ва вазифаларни ҳал этишга қаратилган бўлиб, давлат лойиҳалари ёки хайрия маблағлари, ходимларнинг меҳрибон ва кўнгилли фаолиятида хайр-эҳсонларни ўз ичига олади.

Гурух Компаниялари ҳамжамиятларга уларнинг дастлабки комплекс текширувлартисиз ва Гурухнинг ҳамжамиятлар инвестиция доирасида батафсил назорат чораларини кўрмасдан сармоя киритмасликлари керак.

Маҳаллий ҳамжамиятларни қўллаб-қувватлаш.
БАТ ҳалқаро компания сифатида кўплаб мамлакатларда муҳим рол ўйнайди ва гурух компаниялари фаолият кўрсататеётган ҳамжамиятлар билан яқин алоқалар ўрнатган. Биз ушбу ҳамжамиятларни инвестициялар орқали қўллаб-қувватлаш учун ёндашув ва стратегияга эга бўлганимизга анча вақт ўтди.

Гурухнинг ҳамжамиятна инвестициялар йўналтириш бўйича доиравий дастури айнан Гурух Компаниялари БМТ барқарор ривожланиш мақсадларига мувофиқ ҳамжамиятларга ўз инвестицияларини қандай ишлаб чиқиши, амалга ошириши ва кузатиши кераклигини аниқ белгилаб беради.

Давлат мансабдор шахслари, давлат корхоналари ва шунга ўхшаш давлат органлари.

Давлат ташкилотларига, давлат корхоналарига ва шунга ўхшаш давлат органларига (шу жумладан, ҳукуматнинг фалокатларни бартараф этиш бўйича молиялаштириш талабига жавобан) қўшган бадали учун Гурухнинг ҳамжамиятдаги инвестициялари доираси ва тегишли иловада батафсил тавсифланган процедуралардан фойдаланган ҳолда қўшимча кенг қамровли хавфларни текшириш ва назорат қилиш чоралари талаб қилинади.

Гурух Компанияси бундай давлат ташкилоти, давлат корхонаси ёки шунга ўхшаш органнинг ҳақиқий эканлигига ишонч ҳосил қилиши ва ҳамжамиятга қўйилган инвестиция алоҳида. Давлат мансабдор шахсларига эмас, балки кенг ҳамжамиятчиликка фойда келтириши керак.

Биз уларнинг бундай расмий ҳаракатлари эвазига ёки Гурухнинг ҳар қандай Компанияси манфаатлари йўлида давлат мансабдор шахсига кераксиз таъсир кўрсатиш мақсадида манфаатлари йўлида давлат мансабдор шахсига кераксиз таъсир кўрсатиш мақсадида миннатдорчилик сифатида уларнинг илтимосига кўра, уларнинг розилиги ёки сўзсиз тасдиқлови билан давлат мансабдор шахсларининг хайрия

Бир давлат мансабдор шахсининг ёки учинчи томоннинг хайрия ташкилотига, масалан оила аъзосига, дўсти ёки давлат мансабдор шахсининг ҳамкорига

уларнинг расмий ҳаракатлари эвазига, бундай ҳаракатлар учун миннатдорчилик сифатида ёки гурух ҳар қандай компания манфаатлари бир мансабдор устида ўта таъсир мақсадида бадал киритиш тақиқланади.

Ҳамжамиятларга инвестицияларидан сиёсий мақсадларда бадал қўшиш учун вақтнчалик ечим сифатида фойдаланиш тақиқланади.

Обрўси ва мақомини текшириш.
Гурух Компаниялари, қабул қилувчининг обрўсини ва мақомини текшириш учун, гурухнинг ҳамжамият инвестиция доирасида ва тегишли иловада батафсил таҳлил қилиш ва назорат қилиш чораларини кўрмасдан ҳамжамиятларга инвестиция киритмасликлари керак.

Ҳар қандай бадал қўшишдан олдин, гурух компанияси қабул қилувчининг яхши ният билан ва барқарор ривожланиш мақсадларига мувофиқ ҳаракат қилишига ва бу ҳисса нотўғри мақсадлар учун ишлатилмаслигига ишонч ҳосил қилиши керак.

Хайрия ва/ёки нодавлат ташкилотлари рўйхатдан ўтиши керак бўлган мамлакатларда гурух компаниялари хайр-эҳсон қилишдан олдин рўйхатдан ўтиш ҳолатини текширишлари керак.

Кимга мурожаат қилиш керак Сизнинг линия раҳбарингиз Юқори турувчи раҳбарият LEX департаментининг масъул ходими Талабларга мувофиқлик раҳбари: sobc@bat.com

Барча инвестицияларнинг тўлиқ ҳисоби.
Гурух компанияларининг ҳамжамиятлардаги барча инвестициялари компаниянинг ҳисоб ҳужжатларида тўлиқ акс эттирилиши, зарурат бўлса, компания ёки қабул қилувчи томонидан чоп этилиши керак. Гурух компаниялари ESG биноан ҳисобот мақсадлари учун хабардор қилинган ҳамжамиятларга инвестициялар молиявий ва мажбурий ҳисобот доирасида молия бўлими ҳужжатларида акс эттирилган мақсадларга мос келишини таъминлаши керак.

жамғармаларига
қилишимиз керак эмас.

әхсонлар

Совғалар ва вакиллик тадбирлари: биз совға қилиб берган ва қабул қилиб олган ҳамма нарсаны ҳисобга оламиз.

G&E Tracker тизими www.bat.com/ge ҳаволада ёки Sobc* иловасининг юқори меню сатрида мавжуд.

Корпоратив активлар ва молиявий вижденийлик

Бухгалтерия ҳисобини ва ҳужжатларни аниқ юритиш

Корпоратив активларни ҳимоя қилиш

Шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш, махфийлик ва ахборот хавфсизлиги

Инсайдерлик битимлари ва бозор сунистемолчиликлари

Бухгалтерия ҳисобини ва ҳужжатларни түғри юритиш.

Ҳалол, түғри ва объектив акс эттириш ва молиявий ва номолиявий ахборот билан таъминлаш гуруҳнинг обрўси учун, унинг ҳуқуқий, солик, аудит ва норматив мажбуриятларини бажариши, шунингдек бизнес қарорлар ва гурӯҳ компаниялари ҳаракатларини қўллаб-қувватлаш учун ўз қобилияти обрўси учун мұхим аҳамиятга эга.

Аниқ ахборот ва маълумотлар.

Биз яратган барча маълумотлар, ҳам молиявий, ҳам номолиявий, тегишли операциялар ва воқеаларни аниқ акс эттириши керак. Биз амалдаги қонунчиликка, ташқи ҳисоб талабларига ва гуруҳнинг молиявий ва бошқа тијорат маълумотларини тақдим этиш тартиб-қоидаларига риоя қилишимиз керак.

Бу қоғоз ва электрон шаклда ва бошқа ҳар қандай оммавий ахборот воситаларида ҳам маълумотлар учун амал қиласди.

Түғри ёзувларни сақламаслик - гурӯҳ сиёсатига зиддири ва ноқонуний бўлиши мумкин.

Ҳужжатларни сохталаштириш ва фактларни бузиш ҳеч қачон оқланмайди.

Бундай ҳаракатлар фирибгарлик ташкил ва фуқаролик ёки жинонӣ жавобгарликка сабаб бўлиши мумкин.

Ҳужжатлар алмашинувини бошқариш.

Гурӯҳ компаниялари гуруҳнинг ҳужжатлар алмашинуви тартибини акс эттирувчи ҳужжат бошқариш сиёсати ва тартибларини амалга оширишлари шарт. Биз бу сиёсатлар ва тартибларга мувофиқ барча мұхим иш ҳужжатларини бошқариш учун зарур бўлган ва ўзгаририш ёки рұксатсиз компания ҳужжатларини йўқ қилиш ҳуқуқига эга эмасмиз.

Бизга нисбатан қўлланиладиган ҳужжатлар алмашинуви сиёсати ва тартибини билишимиз керак.

Биз яратган барча молиявий, ҳамда номолиявий маълумотлар, тегишли операциялар ва воқеаларни аниқ акс эттириши керак.

Операцияларни ҳужжатлаштириш.

Барча операциялар ва шартномалар барча даражаларда түғри тасдиқланиши, бухгалтерия ҳисобида аниқ ва тўлиқ акс эттирилиши керак. Бошқа Гурӯҳ Компаниялари томонидан Гурӯҳ компаниялари ёки учинчи шахс билан тузилган барча шартномалар ёзма равиша ҳужжатлаштирилиши керак.

Гурӯҳ Компанияси номидан ҳар қандай шартнома тайёрлаш ва музокаралар ўтказиш ёки тасдиқлаш учун жавоб берганимизда, биз ҳужжатлар тасдиқланганлигига ишонч ҳосил қилиш учун, имзоланган ва шартномалар тасдиқлаш учун амалдаги сиёсат ва тартиб мувофиқ рўйхатдан ўтказилганлигини кузатиб боришимиз зарур. Гурӯҳ компанияси томонидан ўз маҳсулотларини ички бозорда ёки экспортга сотиш

Ташқи аудиторлар билан ўзаро ҳамкорлик

Биз гуруҳнинг ташқи ва ички аудиторлари билан яқиндан ишлашга мажбурмиз ва гуруҳнинг ҳар қандай компаниясини аудитқилиш учун зарур бўлган барча маълумотлар (тегишли audit маълумотлари) ушбу компаниянинг ташқи аудиторлари учун мавжуд бўлишини таъминлаймиз.

Бизнинг ташқи аудиторлар билан тўлиқ ҳамкорлик қилиш мажбуриятимиз маълум ҳуқуқий чеклашларга (масалан, ҳуқуқий сир обьекти бўлган ҳужжатлар бўйича) бўйсунади. Бундай чекловлар бўлмаса, биз ташқи аудиторларнинг ҳар қандай талабига зудлик билан жавоб беришимиз, уларни тегишли ходимлар ва ҳужжатлардан тўлиқ ва тўсиқсиз фойдаланишларини таъминлашимиз керак. Ташқи ёки ички аудиторларга биз билган (ёки асосли билиши лозим бўлган) маълумотлар

Бухгалтерия ҳисоби қоидаларига риоя қилиш.

Молиявий маълумотлар (масалан, бухгалтерия китоблари, ҳужжатлари ва ҳисоб ҳужжатлари) умумий қабул қилинган бухгалтерия тамойиллари ва гуруҳнинг бухгалтерия ва ҳисбот сиёсати ва процедураларига мос келиши керак.

Гурӯҳ компанияларининг молиявий маълумотлари компания жойлашган мамлакатда амалда бўлган умумий қабул қилинган бухгалтерия тамойилларига мувофиқ сақланиши керак.

Гурӯҳ ҳисботининг доирасида маълумотлар бухгалтерия ҳисоби қоидалари (ХМҲС) ва Гурӯҳ процедураларига мос келиши керак.

муносабати билан түзилган ишончсиз, тўлиқ бўлмаган ёки барча ҳужжатлар битимни аниқ, нотўри тақдим этишга ҳеч тўлиқ ва аниқ акс эттириши қандай шароитда ҳаққимиз йўқ.

Барча ҳужжатлар (биргаликда тегишли ёзишмалар билан), солиқ томонидан текшириш учун зарур бўлса, божхона ёки бошқа органлари, гуруҳнинг ҳужжат бошқариш тартиби талабларига ва барча амалдаги маҳаллий қонунларга мувофиқ сақланиши керак.

Корпоратив активларни ҳимоя қилиш.

Биз ҳаммамиз хавфсизлиги ва бизга ишониб топширилган гуруҳ ресурсларидан тўғри фойдаланиш учун жавоб берамиз.

Компаниямизнинг манфаатлари йўлидаги ҳаракатлар.

Биз гуруҳ активларига зарар етказилмаслиги, нотўри фойдаланилиши, ўзлаштирилиши ёки бекорга исроф қилинмаслиги ҳамда уларнинг бошқалар томонидан нотўри ишлатилганлиги ёки ўзлаштирилганлигини кузатиб бориша мажбурмиз.

Гуруҳ активлари моддий ва интеллектуал мулк, воситалар, вақт, хизмат ҳақида маълумот, корпоратив имкониятлар, ўскуналар ва биноларни ўз ичига олади.

Ўз ишига етарли вақт ажратиш.

Барчамиз ўз хизмат вазифаларимизни бажариш учун етарли вақт ажратишимишиз керак.

Иш пайтида биз у билан тўлиқ банд бўлишимиз ва бизнинг ишимизга тўсқинлик қиласидиган шахсий масалалар билан шуғулланмаслигимиз керак.

Маблағларни ўғирликлардан ва нотўғри фойдаланишдан ҳимоя қилиш.

Биз Гуруҳ маблағларини ҳимоя қилишимиз ва улардан нотўғри фойдаланишдан, фирибгарлик ва талон-тарожлиқдан ҳимоя қилишимиз зарур. Бизнинг аванс ҳисоботларимиз, тўлов ҳужжатларимиз ва ҳисобларимиз аниқ бўлиши ва ўз вақтида тақдим этилиши керак.

"Гуруҳнинг нақд пуллари" атамаси гуруҳ компаниясига тегишли нақд ва нақд пул эквивалентларини, шу жумладан бизга тўланадиган аванс тўловларини ва биз эгалик қиласидиган компаниянинг кредит карталарини англатади.

Ходимлар томонидан фирибгарлик ва талон-тарожлик содир этилиши уларнинг ишдан бўшатилишига ва суд жавобгарлигига тортилишига олиб келиши мумкин.

Савдо маркаларимиз ва инновацияларимизни ҳимоя қилиш

Биз гуруҳга тегишли барча интеллектуал мулкни ҳимоя қилишимиз шарт. Интеллектуал мулк патентни, муаллифлик ҳуқуқи, савдо белгилари, дизайн ҳуқуқлари ва компанияга тегишли бўлган бошқа маълумотларни ўз ичига олади.

Активларимиздан фойдаланиши ҳимоя қилиш

Биз Гуруҳ активларига фойдаланиш учун ишлатилиши мумкин бўлган маълумотларни ҳимоя қилишимиз шарт.

Доимий равшда компаниянинг мулки ва тармоқлари, шу жумладан бинога кириш карталари, идентификация маълумотлари, пароллар ва кодларга кириш учун ишлатиладиган маълумотларнинг хавфсизлигини таъминланг.

Учинчи шахсларнинг активларини ҳурмат қилиш.

Биз ҳеч қачон қасддан:

- * учинчи шахсларнинг жисмоний активлари зарар, сунистеъмол қилмалигимиз ёки ўзлаштираслигимиз;
- * учинчи шахсларнинг мавжуд патентлари, савдо белгиси ҳуқуқлари, муаллифлик ҳуқуқи ёки бошқа интеллектуал мулк ҳуқуқларини бузмаслигимиз;
- * учинчи шахсларнинг тизимлари ёки ресурсларининг ишлашига салбий таъсир кўрсатадиган рухсаТСиз ҳаракатларни амалга оширмаслигимиз керак.

Биз гуруҳ активларига нисбатан биз улардан кутган учинчи шахсларнинг жисмоний ва интеллектуал мулкига нисбатан бир хил ҳурмат кўрсатишимиш керак.

Гуруҳ активлари моддий ва интеллектуал мулк, нақд пул, вақт, хизмат ҳақида маълумотЛАР, корпоратив имкониятлар, ўскуналар ва биноларни ўз ичига олади.

Компаниянинг ўскуналаридан фойдаланиш.

Биз шахсий мақсадлар учун компания ўскуналар ва иншоотларини фойдаланиш ҳуқуқига эга эмасмиз, компания қоидаларига ва мақбул фойдаланиш сиёсати мувофиқ қўйида келтирилган ҳоллар бундан мустасно.

Компаниянинг бизга берилган ёки тақдим қилинган ўскуналари ва тизимларидан шахсий мақсадлар учун чекланган ёки вақти-вақти билан фойдаланиш рухсат этилади, агар бундай фойдаланиш шарти:

- * оқилона ва ишимишнинг тўғри ишлашигимиза тўсқинлик қилмаса;
- * тизимларимизнинг ишлашига салбий таъсир кўрсатмаса;
- * ҳар қандай ноқонуний ёки ноўрин мавсадлар таъқиб қилмаса.

Телефон, электрон почта ва интернетдан. Тегиhsиз тарзда фойдаланишга қўйидагилар киради:

- * камситувчи, бўхтон, жинсий, ирқчилик, одобсизлик, қўпол ёки бошқа тажовузкорликдаги хабарларни юбориш;
- * муаллифлик ҳуқуқи, лицензия ёки бошқа мулкий ҳуқуқлар билан ҳимояланган материалларни ноқонуний тарқатиш;
- * "бахт мактублари", реклама ёки таклифларни юбориш (рухсаТ йўқ бўлганда);
- * номуносиб Интернет сайтиларига ташриф буюриш.

Шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш, маҳфийлик ва ахборот хавфсизлиги.

Биз маҳфий ахборот, шахсий маълумотлар ва ИТ тизимларидан рухсатсиз фойдаланиш ва ошкор қилишдан ҳимоя қиласиз. Биз шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонунларга риоя қиласиз, барча муҳим тижорат сирларининг маҳфийлигини, савдо сирлари, Гуруҳ ва унинг фаолияти билан боғлиқ бошқа маҳфий ахборотларни ҳимоя қиласиз.

Маҳфий ахборот.

Маҳфий маълумотлар - оммавий фойдаланиш учун мўлжалланмаган, Гуруҳ, ходимларимиз, мижозларимиз, бизнес ҳамкорларимиз ёки биз билан иш олиб борадиган бошқа шахсларга тегишли бўлган ҳар қандай маълумотлар, материаллар ва билимлар. Маҳфий ахборотни учинчи шахсларга ошкор қилиш гуруҳ манфаатларига зарар етказиши мумкин. Биз гуруҳи ёки учинчи шахсларга тегишли бўлган маҳфий маълумотларни қабул қилиш, фойдаланиш ёки бошқача тарзда қайта ишлаш усуслари амалдаги қонунлар ёки гуруҳнинг бошқа сиёсатларини бузган бўлмаслиги керак. Маҳфий ахборотга мисоллар:

Шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш.

Шахсий маълумотлар - бу инсон шахсини аниқлаш учун асос бўлиши мумкин бўлган маълумотлар. Шахслар ҳақида маълумот катта миқдорда эгалик қилувчи глобал компания сифатида (Ходимлар ва Истеъмолчилар сифатида), Компаниялар ва Гуруҳ ходимларининг шахсий маълумотларни қайта ишлаш адолатли эканлигини таъминлаш учун шарт, қонуний ва оқилона ва шахсий маълумотларни муҳофаза қилиш ва гуруҳ маълумотларининг маҳфийлик сиёсати маҳаллий қонунларга мувофиқ амалга оширилишини таъминлашимиз шарт.

Шахсий маълумотларни муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунлар ташкилотлар шахсий маълумотларни тўпланиши ва қайта ишланишини, шу жумладан, компаниялар ёки мамлакатлар ўртасида уларнинг узатилишини қандай тартибига солади.

Биз шахсий маълумотларга масъулият билан ёндошишга ва дунё бўйлаб шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш бўйича амалдаги қонунларга риоя қилиш мажбуриятини ўз зиммамизга оламиз. Гуруҳ маълумотларининг маҳфийлик тартиби биз учун умуман шахсий маълумотларни қайта ишлашнинг глобал минимал стандартини, шунингдек (янада аник даражада) биз ходимлари ва истеъмолчилар шахсий маълумотларни банд қилиш учун зарур бўлган қандай мурожаат қилиш бўйича қандай мажбуриятга эга эканлигимизни белгилаб беради.

Биз баъзи юрисдиксияларда айrim қонунлар қўшимча талаблар қўйиши мумкин эканлигини ва биз каби барча қонунларга мувофиқ шахсий маълумотларни қайта ишлаш мажбуриятiga эга эканлигимизни унутмаслигимиз лозим.

- савдо, маркетинг ҳақидаги маълумотлар ва бошқа корпоратив маълумотлар базалари;
- нарх ва маркетинг стратегиялари ва режалари;
- маҳфий маҳсулот ва тижорат сири ҳақидаги маҳфий ахборот;
- тадқиқот ва техник маълумотлар;
- янги маҳсулотлар ишлаб чиқиш учун материаллар;
- бизнес ғоялар, жараёнлар, таклифлар ёки стратегиялар;
- чоп этилмаган молиявий маълумотлар ва натижалар;
- компания режалари;
- ходимлар ҳақида маълумотлар ва ходимларга таалуқли бўлган масалалар;
- лицензион ёки Гуруҳ компанияси томонидан ишлаб чиқилган дастурий таъминот.

Маҳфий ахборотни ошкор этиш.

Гуруҳнинг Компаниясига ёки унинг гурухдан ташқаридаги фаолиятига доир маҳфий маълумотларни юқори раҳбарият рухсатисиз ошкор қилиш тақиқланади. Бу факат:

- * маҳфийлини сақлаш учун зарур бўлган ва компания номидан ишни бажариш учун бундай маълумотларга муҳтоҷ бўлган гуруҳ компаниясининг агентлари ёки вакилларига;
- * маҳфийлик ҳақидаги ёзма шартномаси шартларига ёки тегишли мажбуриятларга мувофиқ;
- * ваколатли суд, давлат, тартибига солувчи ёки назорат қилувчи органнинг бўйруғи асосида, мажбурий хабарнома ва IEX Департаменти маҳаллий бўлими масъул ходимининг дастлабки рухсатномаси асосида ошкор қилиниши мумкин. Агар маҳфий ахборот электрон шаклда узатилса, техник ва процессуал стандартларни қўллаш ва иложи бўлса, уларни бошқа томон билан келишиш керак. Биз муҳокама пайтида ёки жамоат жойларда ҳужжатлар билан ишлаганда маҳфий ахборотни бехосдан ошкор қилиш хатари ҳақида унутмаслигимиз керак.

Маҳфий ахборотдан фойдалана олиш ва уни сақлаш.

Гуруҳ Компанияси ёки унинг фаолияти билан боғлиқ маҳфий маълумотлардан фойдаланишга факат ўз ишларини бажариш учун зарур бўлган Ходимларга рухсат этилади.

Биз гуруҳ компания ёки унинг фаолияти билан боғлиқ ҳар қандай маҳфий маълумотларни, уни ҳимоя қилиш борасида тегишли чора-тадбирлар кўрмасдан уларни уйга олиб кетиш ҳуқуқига эга эмасмиз.

Кейинги тавсиялар учун IEX Департаментига (масалан, маълумотлар маҳфийлиги ва ёки шахсий ҳуттатларни ҳимоя қилиши учун масъул ходимга мурожаат қилинг.

Маҳфий ахборотдан фойдаланиш.

Биз гуруҳ Компанияси ёки унинг фаолияти билан боғлиқ маҳфий маълумотлардан шахсий молиявий даромадимиз, дўстларимиз ёки қариндошларимиз манфаати учун фойдаланишга ҳаққимиз йўқ ("Манфаатлар тўқнашуви"га қаранг).

Учинчи томоннинг маълумотлари

Биз бошқа шахсга тегишли ҳар қандай шахс маҳфий маълумотларни талаб ёки қабул қилиш ҳуқуқига эга. Биз тасодифан биз бошқа партия маҳфий ахборот бўлиши мумкин гумон маълумотларни қабул бўлса, биз дарҳол бизнинг линияси раҳбари ва IEX Департаменти масъул ходимини хабардор қилишимиз керак.

Киберхавфсизлик.

Хавфсизлик учун хатарларини камайтириш

Гуруҳ киберхавфсизлик хавфини камайтириш учун техник чоралар, жараёнлар ва сиёсатлардан фойдаланади. Барча ходимлар ва пудратчилар кибер таҳдидлар хавфини камайтириш бўйича ҳаракатлар учун алоҳида ва биргаликда жавобгар саналадилар. Бунга ахборот ва рақамли технологиялар бошқармаси (IDT) хавфсизлик тартиб-қоидаларига доимий риоя қилиш, шунингдек, амалдаги қонунчиликка мувофиқ юқори даражадаги масъулият, профессионаллик ва ақл-идрокни намоён этиш киради. Ходимлар ва пудратчилар шахсий маълумотлар ва маҳфий ахборотни факат Гуруҳ рухсати

Ахборот хавфсизлиги ҳодисалари

Ходимлар ва пудратчилар ҳар қандай потенциал ёки маҳфий ахборот ёки шахсий маълумотларнинг ҳақиқий йўқолиши, улардан таъминий ёки ҳақиқий тарзда рухсатсиз фойдаланиш ёки ўзгарганлиги ҳақида IDT маҳаллий хавфсизлик гурухига ёки маҳаллий LEX Департаментига (масалан ахборот маҳфийлиги

Ички маълумотларга, яъни давлат компаниялари акциялари ва қимматли қоғозлари нархига боғлиқ маҳфий маълумотларга эга бўлганда ўта эҳтиёткорликка риоя қилинг. Батафсил маълумотлар олиш учун, "Инсайдерлик битимлари ва бозор сунистеъмолчиликлари" бўлимига қаранг.

Гуруҳнинг шахсий маълумотлари, маҳфий аҳборотлари ва ИТ тизимларининг маҳфийлигини, яхлитлигини ва очиқлигини ҳимоя қилиш учун тегишли чора-тадбирлар кўрмаслик Гуруҳнинг узлуксиз фаолиятини, компанияга тегишли бўлган маҳфийликка риоя қилиш, унинг маълумотлари ва обрўсини сақлаш мажбуриятлари, шунингдек норматив-ҳуқуқий мажбуриятларига риоя қилинишини хавф остига қўяди.

Билан, шу жумладан Гуруҳ маълумотлари маҳфийлик тартиб-таомили ва Рухсат этиладиган фойдаланиш сиёсатига мувофиқ йиғиш, сақлаш, фойдаланиш ва узатиш ҳуқуқига эгадирлар.

масалалари юристга ва/ёки шахсий маълумотларни ҳимоя қилиш учун масъул ходимга) зудлик билан хабар беришлари шарт.

Хавфсизлик масалаларидан хабардорлик

Хавфсизликнинг аксарият бузилишлари инсон омили туфайли келиб чиқади, улар хавфсизлик ҳодисасини келтириб чиқаради, тарқатади ёки юзага келишига имкон берадиган бехосдан қилинган ҳаракатлар ёки тегишли чораларни кўрмасликни ўз ичига олади.

Биз бошқа шахсга тегишли ҳар қандай шахсдан маҳфий маълумотларни сўраш ёки қабул қилиш ҳуқуқига эга эмасмиз.

Инсайдерлик битимлари ва бозор сунистеъмолчиликлари

Биз бутун дунёда адолатли ва очиқ қимматли қоғозлар бозорини сақлаб қолишга интиламиз. Ходимларга British American Tobacco (БАТ ріс) акциялари ёки бошқа қимматли қоғозлари билан ички аҳборот асосида ёки ҳар қандай шаклда бозор сунистеъмолларида иштирок етиш учун битимлар тузишга ҳақли эмаслар.

Бозор сунистеъмолчиликлари.

Биз қўйидагиларни ўз ичига олган бозорни сунистеъмолчиликларини амалга ошириш ҳуқуқига эга эмасмиз:

- * ички аҳборотни ноқонуний ошкор қилиш (инсайдерлик битими);
- * ички аҳборот ёрдамида қимматли қоғозлар операциялари;
- * ички аҳборотни сунистеъмол қилиш;
- * бозорни манипуляциялашда иштирок этиш.

Бозор истеъмолчиликлари, ёки бозордаги сунистеъмолчиликлар — молиявий бозорлар яхлитлигига зарар етказадиган ва қимматли қоғозларга, шунингдек ҳосилалиларга бўлган ишончи йўқоладиган ахлоқ. Бозор сунистеъмолчиликлари ва инсайдерлик операциялари (уларнинг содир этилиши ёки бошқа шахслар томонидан уларнинг содир этилганлигини рағбатлантириш) ноқонуний ҳисобланади.

Буюк Британияда бозор сунистеъмолчилиги ёки инсайдерлик битимини намоён этадиган ҳаракатлар ҳақида қўшимча маълумотлар олиш учун, бизнинг Акциялар савдоси кодексимизга қаранг.

Ички маълумотлар билан муомалада бўлиш

Агар сизда БАТ ріс Ички аҳборот ҳисобланадиган маълумотлар мавжуд бўлса ёки шундай аҳборот олган бўлсангиз, ва Сизнинг Гуруҳдаги лавозимингиз сизда шундай аҳборот мавжуд бўлса ёки олганлигинизни мўлжалланмаган бўлса, зудлик билан БАТ ріс котибини хабардор қилишингиз керак. Агар сизнинг лавозимингиз сизда шундай маълумотлар мавжуд бўлса ёки олганлигинизни мўлжалланган бўлса, Гуруҳнинг қўлланиладиган талаблари ва таомилларига риоя қилишингиз керак.

Ички аҳборот билан ишлаганда эҳтиёткор бўлиш керак, чунки ундан ноқонуний фойдаланиш Гуруҳ ва алоҳида шахсларнинг фуқаролик ёки жиноий жазоларга тортилишларига олиб келиши мумкин. Агар сиз Гуруҳнинг бошқа ҳар қандай оммавий Компанияси ҳақида Ички аҳборотни белгилашга мос келса ёки таҳминан мос келса, ёки сизда бунга шубҳа бўлса, зудлик билан бу ҳақида тегишли Компаниянинг котибини хабардор қилинг.

Гуруҳнинг оммавий Компаниясига ёки Гуруҳга кирмайдиган Компанияга тегишли бўлган ҳар қандай Ички (ёки шунга ўхшаш) аҳборот қатъий маҳфийликка риоя қилинган муомалада бўлишини талаб қилади.

Қимматли қоғозлар билан масъулиятили битимлар

БАТ ріс қимматли қоғозлари билан битимлар тузишга ёки тегишли ички аҳборотга эга бўлсангак, бошқаларни бундай битимлар тузишга ундаш ҳуқуқига эга эмасмиз.

Агар БАТ ріс қимматли қоғозлари билан операцияларни амалга ошириш ниятида бўлсангиз, барча ходимлар учун амал қиласидиган акциялар билан битимлар ҳақидаги маҳаллий қонунларга ва British American Tobacco Акциялар савдоси кодекси (бундан бўён - Кодекс деб аталади) билан битимлар бўйича маҳаллий қонунларга риоя қилишингиз керак.

Шунингдек биз Гуруҳнинг оммавий Компаниясига ёки Гуруҳга кирмайдиган Компания билан қимматли қоғозлар бўйича битимлар тузишга ёки ушбу компанияяга қарайдиган Ички аҳборотга эга бўла туриб, бошқаларни бундай битимларни тузишга ҳақли эмасмиз.

Ички аҳборот билан ишлаганда эҳтиёткор бўлиш керак, чунки ундан ноқонуний фойдаланиш Гуруҳ ва алоҳида шахсларнинг фуқаролик ёки жиноий жазоларга тортилишларига олиб келиши мумкин.

Ким мурожаат қилиш.

Ўз линиянгиз раҳбарни.

Юқори турувчи раҳбарият.

Маҳаллий LEX Департаментингизнинг масъул ходими.

Талабларга мувофиқлик раҳбари: sobc@bat.com

Махаллий ва ҳалқаро савдо

Рақобат ва монополияга қарши қонунчиллик

Санкциялар ва экспорт назорати

Ноқонуний савдога қарши курашиш

Солиқ түловларидан бosh тортганлика ва ноқонуний пулларни қонунийлаштиришга қарши курашиш

Рақобат ва монополияга

Қарши қонунчиллик

Биз эркин рақобат тарафдоримиз. Гурӯҳ Компаниясиг адолатли, ахлоқий ва рақобат ҳимоя қонун ҳужжатларига (ёки монополияга қарши қонунларга) мос келадиган рақобат керак.

Рақобатни ҳимоя қилиш тұғрисидаги қонунбизнинг фаолиятимизга қандай таъсир күрсатмоқда

Рақобатни ҳимоя қилиш тұғрисидаги қонун бизнинг фаолиятимизнинг деярли барча жиҳатларига, шу жумладан савдо ва маҳсулот намойишларига, етказиб берувчилар, дистрибуторлар, мижозларимиз ва рақобатчиларимиз билан бұлған мұносабатларимизга, бирлашиш ва сотиб олиш, музокаралар ва шартномалар түзиш, шунингдек, нарх стратегияси, савдо стратегияси ва савдо шартларига таъсир күрсатади. Баъзан қонун талаблари, масалан, бозор концентрацияси, маҳсулотнинг турдошлығы ва маҳсулотни фарқлаш, шунингдек реклама чекловлар, шу жумладан, тартибга солиш жиҳатлари, деб рақобат мұаммосини ҳал тамойилларини аниқлаш бозор хұсусиятлари билан боғлиқ, намойишлар үтказишига тақиқлары ва жамоат жойларидан чекишиңи тақиқлайди.

Бозорнинг шартлари ва хұсусиятларидан қатый назар, айрим турдаги ҳаракатлар тақиқланади.

Адолатли рақобат Келишув

Биз қүйидаги мақсадларда рақобатчилар билан (бевосита ёки учинчи шахслар орқали билвосита) келишувга киришишга ҳақли эмасмиз:

- * нархларни белгилаш ёки нархлаш (чегирмалар, дисконтлар, құшымча түловлар, нархлаш усуллари, түлов шартлари, шартлари, нархлар үзгариши даражаси ёки фоизини үзгартыриш ёки ишга кириш шартлари) билан боғлиқ бөшқа жиҳатлар бүйічика битимлар түзиш;
- * бөшқа шартларни ва қоидаларни қайд этиш;
- * бозорлар, мижозлар ёки ҳудудларни ажратиш ёки тақсимваш;
- * ишлаб чиқариш, етказиб беришлар ёки қувватларни оширишга чекловлар ёки тұсыклар;
- * рақобат жараёнлари натижаларига таъсири;
- * мұайян пудратчилар билан жамаовий рад этиш шартнома түзиш, ишга рад этиш тұғрисидаги битимлар, шу жумладан;
- * тијорат сирини ташкил этувчи ахборот алмашиш, ёки бөшқача тарзда рақобат ничеклаш.

Рақобатчилар билан учрашувлар.

Рақобатчи ишлаб чиқарувчилар билан ҳар қандай учрашувлар, бевосита ёки билвосита алоқалар ўта ехтиёткорлик билан олиб бориши керак. Биз улардан бир ехтиёт рекорд тутиш ва у ёки анти-рақобат сифатида қаралиши мүмкін, агар мұлоқот тұхтатиши керак. Агар алоқа биз билан рақобат билан боғлиқ бұлса, худди шу ёндашув бөшқа компанияларга ҳам құлланилиши керак. Рақобатчилар билан барча келишувлар мұаммоли эмас. Савдо бирлашмалари доирасыда мұайян ахборот алмашинуви ва тартибга солиш органдары билан үзаро мұлоқот қилиш ёки давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бүйічика құшма ташаббусларни амалга ошириш учун қонуний алоқалар мавжуд. Шу рақобатчилар билан баъзи шартномалар учун амал қиласы, қайси рақобат чеклаб қўйиши мүмкін, бу зарар мұхим фойда билан қопланади бұлса, лекин қонуний бўлиши. Рақобатчилар билан ҳар қандай келишувни мұхокама қилишдан олдин, юрист билан маслаҳатлашиб, рақобатни чекламаслиги ва келишмовчилик деб ҳисобланмаслиги керак.

Рақобатчилар ҳақида маълумот

Биз рақобатчиларимиз ҳақидағи маълумотларни фақат қонуний йўл билан ва рақобатни ҳимоя қилиш тұғрисидаги қонунга мувофиқ тұплашимиз мүмкін.

Рақобатчилар тұғрисида тұғридан-тұғри рақобатчилардан маълумот олиш қатъян қабул қилинмайди, жуда чекланган миқдордаги маҳсус ҳолатлар бундан мустасно.

Учинчи шахслар рақобатчилар ҳақида маълумот йиғиши (мижозлар, шу жумладан,, маслаҳатчилар, таҳлилчилар ва савдо бирлашмалари) тез-тез маҳаллий Қонунчиллик нұқтаи назаридан саволлар кўтаради ва фақат хуқуқий маслаҳатдан кейин рухсат этилади.

Доминантлик ҳолати.

Агар Гурӯҳ Компанияси бозорга ҳдоминантлик қилса, одатда рақобатни ҳимоя қилиш ва ўз позициясини суиистеъмол қилмаслик учун маҳсус мажбuriятга эга бўлади.

Қайта сотишига бүйича чекловлар.

Логистик занжирининг түрли даражаларида томонлар үртасидаги баъзи чекловлар, масалан, етказиб берувчи ва дистрибутор ёки сотувчи үртасида мұайян сотиши нархларини сақлаш қоидалари ноқонуний бўлиши мүмкін.

Бирлашиш ва сингишлар

Гурӯҳ компаниялари бирлашиш ва сингишларда иштирок этса, битим түзиш учун, бир ёки бир неча (рақобатни ҳимоя қилиш тұғрисидаги қонунга, хорижий инвестициялар ёки бөшқа қонунлар тұғрисидаги қонун

Мутахассисларга маслаҳатлар мурожаат қилиш

Агар биз рақобат қонунларига мувофиқ тијорат фаолиятида иштирок этадиган бўлсан, Гурӯхнинг тегишли

<p>Шу нүктай назардан, "бозордаги доминантлик" ва "сүнистөмөл" тушунчалари ҳар бир мамлакатда катта фарқ қиласы.</p> <p>Агар гурүх Компанияси маҳаллий бозорда доминант деб ҳисобланса, одатда шартнома мұносабатлари, содиқлик учун чегирмалар, тенг мижозларга табақалаштирилган ёндашув, ҳаддан ташқари ююри ёки паст (нархдан паст) нархларни белгилаш, түрли маҳсулотларни бирлаштириш ёки бирлаштириш каби үсуллардан фойдаланиш имконияти чекланған.</p>	<p>Мижозларимизнинг маълум бир ҳудудда ёки айрим мамлакатлардаги айрим мижозлар гурӯхларига қайта сотиш қобилиятига чекловлар рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги қонунни жиiddий бузиш деб ҳисобланиши мүмкін.</p> <p>Қайта сотишнинг белгиланған нархларини қўллаб-қувватлаш – мижозлари унинг маҳсулотларини қайта сотадиган нархларни етказиб берувчи томонидан назорат қилишга, ҳақиқатдан назорат қилишига уриниб кўрадиган ёки нархларга (шу жумладан билвосита, таҳдидлар ва/ёки рағбатлантириш чора-тадбирлари орқали) таъсир кўрсатадиган вазият.</p> <p>Қайта сотиш бўйича сотиш нархлар ва чекловлар юритиш қоидалари муайян мамлакатга боғлиқ. Агар бу сизнинг хизмат вазифаларингизга кирса, сиз ўзингиз жавоб берадиган иш учун мамлакатlarda амал қиладиган қоидалар билан яхши таниш бўлишингиз керак.</p>	<p>Хужжатларига мувофиқ мамлакатларнинг тегишли органларига ариза бериш талаб қилинади.</p> <p>Ҳар бир мамлакат топширилган ҳужжатлар учун ўз қоидаларини белгилайди, шунинг учун уларни бирлаштириш, сингдириш (активлар, акциялар ёки манфаатлари) контекстида текшириб туриш зарур.</p> <p>Гурӯхнинг барча Компаниялари бундай битимлар бўйича ахборот айланманин қатъий назорат қилишлари ва бирлашиш ва сотиб олиш талабларини таъминлаш тартибига риоя қилишлари керак.</p>	<p>ҳудуддаги сиёсати ва қонунларини ҳисобга олган минтақавий, ҳудудий ва бозор қоидаларига риоя қилишимиз, шунингдек, маҳаллий LEX департаментининг масъул ходимидан маслаҳат олишимиз керак.</p> <p>Рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги қонун фақат маҳаллий даражада мавжуд эмаслиги сабабли қўлланилмайди деб ҳисобламаслик керак.</p> <p>Кўп мамлакатлар (ҳақиқатдан тегишли фаолият олиб бориладиган жойда), масалан АҚШда, ҳамда Европа Иттифоқи доирасида, экстратerritorialл жиҳатдан рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги үз қонунларини қўлланилади.</p>
---	---	---	---

Иш ҳақи ҳақида маълумот ва ёлланишдан воз кечиш түғрисидаги битимлар алмашинуви.

Биз иш ҳақи ва нафақалар даражасига нисбатан рақобатчилар билан битимлар ёки бошқача тарзда келишув тузиша ҳаққимиз йўқ.

Рақобат нүктай назаридан рақобатчилар билан тегишли иш ҳақи ва нафақалар ҳақида маълумот алмашиш, рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги қонунга зид бўлиши мүмкін, шунинг учун, сиз ҳар доим бундай ҳаракатлар имкониятларини кўриб чиқишдан олдин, доимий равшда LEX департаментининг масъул ходимига маслаҳат учун мурожаат қилишингиз керак.

Рақобатчилар ўртасида ёллашни рад этиш, ходимларни ўзаро жалб қилиш ва жалб қилиш түғрисидаги битимлар, агар улар қонуний битим шаклида жиiddий асосларга эга бўлмаса, рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги қонун қоидаларини ҳам бузиши мүмкін. Бундай ҳаракатлар эҳтимоли ҳақида ўйлашдан олдин, ҳар доим LEX департаментининг масъул ходими билан маслаҳатлашинг.

Кадрлар ресурслари контекстидаги рақобатчилар - бошқа саноат ва тармоқлардан компаниялар ва ташкилотларнинг анча кенг доираси саналади, чунки биз анча кенгроқ бозордаги истеъоддлар учун рақобатлашамиз

Рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги қонун фақат маҳаллий даражада мавжуд эмаслиги сабабли қўлланилмайди деб ҳисобламаслик керак.

Кўп мамлакатлар (ҳақиқатдан тегишли фаолият олиб бориладиган жойда), масалан АҚШда, ҳамда Европа Иттифоқи доирасида, экстратerritorialл жиҳатдан рақобатни ҳимоя қилиш түғрисидаги үз қонунларини қўлланилади.

Санкциялар ва Санкциялар қўйидаги операцияларга бевосита ёки билвосита тақиқларни ёки чекловларни ўз ичига олади

- * экспорт, реэкспорт ва ёки санкциялар остида турган ҳудуд орқали маҳсулот ёки хизматларни узатиш;
- * санкциялар бўйича ҳудуддан импорт қилиш ва ушбу ҳудудда ишлаб чиқарилган товарлар ва хизматлар билан операциялар;
- * инвестициялар, бирлашиш ва сингдириш, ҳамда санкциялар остида турган Томонлар ёки Ҳудудлар иштирокида бошқа битимлар;
- * санкциялар остида турган Томонлар ёки Ҳудудлар фойдасига тўловларни амалга ошириш, ёки улардан тўловларни қабул қилиш;
- * санкциялар бўйича Ҳудудлар ёки томонлар фойдасига тўловларни амалга ошириш ёки улардан тўловларни қабул қилиш;
- * чекланған дастурий таъминот, ускуналар, техник мъйумотлар ёки технологияларни санкциялар остида бўлган ҳудудларга жисмоний усулда юбориш, электрон почта орқали, бундай ҳудудга ташриф буюрганда юклаб олиш ёки ҳатто қўлда ташиш орқали узатиш.

Санкциялар ва экспорт назорати чоралари ҳақида хабардорлик ва уларга риоя қилиш.

Биз фаолиятимизга таъсир кўрсатадиган барча амалдаги санкциялар ва экспорт назорати

Хусусан, АҚШ санкциялари АҚШ долларларидан ва АҚШ банкларидан ҳатто санкциялар остида турладиган Ҳудудлар ва Томонлар иштирокида ноамерика томонлари ўртасида тўловлар, шунингдек санкциялар Tўлиқ таъминлаш чоралари. Санкцияларга мувофиқликни таъминлаш тартиботига мувофиқ, компаниялар ва гурӯх иш бирликлари ички назорат механизмлари санкциялар ва

режимларини билишимиз ва қатыйирио қилишимиз керак. Биз ҳеч қачон бевосита ёки билвосита:

* ҳар қандай шахсга маҳсулотимизни етказиб бермаслигимиз ёки бизнинг маҳсулотимизни етказиб беришга имконини бермаслигимиз;

* ҳар қандай шахсдан товар сотиб олмаслигимиз;

* ҳар қандай амалдаги санкциялар, савдо эмбарголар, экспорт назорати ёки бошқа савдо чекловларини бузган ҳолда ҳар қандай шахс ёки молмук билан иш юритмаслигимиз керак.

Санкциялар АҚШ ёки Буюк Британия каби алоҳида давлатлар, ёки БМТ ва Европа Иттифоқи каби кичик миллий органлар томонидан амалга киритилган бўлиши мумкин.

Санкциялар нафақат тегишли иқтисодий, савдо ёки дипломатик чекловларга эга бўлган барча мамлакатларга қаратилиши мумкин. Дунёning тури мемлакатларидаги шахслар, компаниялар, ташкилотлар ва гурӯхлар билан тури хил сиёсий сабабларга кўра рухсат берилган тўғридан-тўғри ёки билвосита операцияларга мурожаат қилишади. Баъзи санкциялар режимлари жуда кенг қўлланилади; масалан, АҚШ санкциялари АҚШ ҳудудидан ташқаридаги фаолият билан боғлиқ ҳолда БАТ каби американлик бўлмаган фуқаролар ва шахсларга ҳам қўлланилиши мумкин.

Ноқонуний савдога қарши курашиш

Контрабанда ёки контрафакт маҳсулотлар билан ноқонуний савдо қилиш бизнинг бизнесимизга жиддий зарар етказади. Биз у билан курашишга ўзимизнинг ҳиссамизни қўшишимиз керак.

остида турадиган Ҳудудлар ва Томонлар манфаатлари йўлида ёки санкциялар остида турмайдиган ҳудуддаги келиб чиқиши Америка бўлган маҳсулотлар ва Америка компонентларига эга маҳсулотлар экспорти, реэкспорти ёки трансферини амалга ошириш тақиқланади.

Санкциялардан ташқари, экспорт назорати чора-тадбирлар, бу операцияларда ким иштирок этишидан қатыйирио назар, ҳарбий мақсадларда фойдаланиш имконияти учун бундай иккиласми фойдаланувдаги товарлар, шунингдек, тегишли дастурий таъминот ва технологиялар каби товарлар айrim турлари, трансчегаравий ҳаракатини лицензиялаш мажбуриятларини юклайди. Иккиласми мақсадли фойдаланувдаги товарларга мисоллар тариқасида машина ускуналарининг айrim турлари, шифрлаш дастури, ва ИТ-ускуналарини келтириш мумкин. Агар маълум бир маҳсулотга экспорт назорати чоралари қўлланилса, уни экспорт қилишдан олдин тегишли лицензия мавжудлигига ишонч ҳосил қилишимиз шарт.

Санкциялар ва экспорт назорати чора-тадбирларини бузиш жиддий жазолар қўллашга олиб келади, буар жумласига жарималар, экспорт лицензияларини йўқотиш ва қамаш, шунингдек сезиларли даражадаги обрўга зарар етказиш киради.

экспорт назорати чора-тадбирлар бузилиши хавфини камайтириш, шунингдек, таълим ташкил этиш ва ходимларга бу санкциялар ва чора-тадбирларга тушунтириш ва уларни самарали қўллашга ўргатиш ишларини ташкил этиш керак, айниқса, agar улар ҳалқаро молиявий ўтказмалар, трансчегаравий етказиб беришлар ёки маҳсулотлар, технологиялар ва хизматлар нисотиб олиш билан боғлиқ бўлса.

Санкциялар остидаги Ҳудудлар ва Томонлар рўйхати тез-тез ўзгариб турди. Агар сизнинг ишингиз ҳалқаро чегаралар бўйлаб маҳсулот, технология ёки хизматларни сотиш ёки жўнатишни ўз ичига олса, сиз барча қоидалардан хабардор бўлишингиз ва бизнинг Санкцияларга мувофиқликни таъминлаш тартиботимизга сўзсиз риоя қилишингиз керак. Амалдаги санкцияларга қарамай, биз қўпинча санкциялар остидаги ҳудудга бевосита ёки билвосита таъсир кўрсатадиган ёки фойда келтирадиган фаолият олиб боришга ҳақлими. Бироқ, бундай имкониятни таҳлил қилиш қўйин вазифадир, шунинг учун LEX департаментининг розилиги санкциялар остида бўлган Ҳудудлар билан ҳар қандай иш олиб бориш талаб этилади. Санкциялар остидаги Ҳудудини таъсир қилиши мумкин битимлар ҳақида сигналлари мавжуд бўлса, биз ҳам LEX департаментига мурожаат қилишимиз керак.

ходимига расмий органлар ва бизнинг бизнес ҳамкорларимиз (шу жумладан банклар) томонидан санкциялар билан боғлиқ барча мурожаатлар ва сўровлардан дарҳол хабардор қилишимиз керак. Банкларимиз талаблари кўпинча қонун талабларидан ошиб кетади ва биз ошкоралик тамоилларимизни қўллаш орқали уларга риоя қилишимиз лозим.

Биз банкларимизни ва бошқа бизнес ҳамкорларимизни санкциялар нуқтаи назаридан потенциал хавфли фаолиятга жалб қилиш ниятимиз ҳақида хабар беришимиз керак. Хусусан, у ёки бу фаолият санкцияларни тақиқлаш билан боғлиқ эканлигини ҳеч қачон яширмаслигимиз керак. Санкциялар ва биз бу хатарларни камайтириш борасида кўрилаётган чораларимиз ҳақида қўшимча маълумотлар олиш учун, "Санкцияларга мувофиқликни таъминлаш тартиботи"ни қаранг.

Маҳсулотларимизнинг ноқонуний савдода иштирокини тақиқлаш ва уни қўллаб-қувватлаш.

Биз қўйидаги шартларга риоя қилишимиз керак

* Гурӯх маҳсулотларининг ноқонуний савдоси билан шуғулланмаслик;

* ўз фаолиятимизда гурӯх маҳсулотларининг фақат қонуний савдосини қўллаб-қувватлаш;

* ноқонуний савдо ҳолатлари текширувларида ҳар қандай тергов органлари билан ҳамкорлик қилиш. Тамаки маҳсулотларининг ноқонуний савдоси жамиятга салбий таъсир кўрсатмоқда. Бу давлатни даромадлардан маҳрум қиласи, жиноятчиликни рафбатлантиради, истеъмолчилар паст сифатли маҳсулот сотиб олишга мажбур филиби ularни адаштиради, қонуний савдони тартибга солиш асосларига путур етказади ва вояга етмаганлар билан савдо қилишни бартараф этишнинг олдини олиши мураккаблаштиради.

Бундан ташқари, бизнинг бизнесимизга зарар етказади, брендларимиз ва инвестицияларимизни, ҳамда маҳаллий даражада маҳсулотимизни тақсимланишини қадрсизлаб қўяди.

Олий акциз солиги, табакалаштирилган солиқ ставкалари, заиф чегара назорати ва камбағал ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, барча ноқонуний савдо ҳисса қўшади. Биз давлат ва бошқарув органларининг коррупцияга барҳам бериш борасидаги саъӣ-ҳаракатларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаймиз (бундай чора-тадбирлар қонуний бўлиши ва порахўрлик ва коррупциянинг ҳар қандай шакллари учун нолинчи толерантлик тамоилларимизга мувофиқ бўлиши керак, чунки давлат амалдорлари билан муносабатларда порахўрлик ва коррупция хавфи ортади).

Маҳсулотларимизнинг ноқонуний савдосини бартараф этиш ва олдини олиш учун назорат чоралари
Биз мижозларимиз томонидан маҳсулотларимизни ноқонуний сотиш ёки уларнинг ноқонуний савдо каналларига йўналтирилишининг олдини олиш бўйича назорат тадбирларини амалга оширишимиз лозим.

Ушбу элементлар қўйидагиларни:

* "Таъминот занжиридаги талабларга мувофиқликни таъминлаш таомиллари"ни, "ўз мижозингни бил" ва "ўз етказиб берувчингни бил" тартиботи, шу жумладан "Учинчи томоннинг молиявий жиноятчилигига қарши курашиш тартиботи"ни амалга ошириш, ҳамда бозорларга етказиб ҳажми қонуний талаб ҳажмига мос келишига ишонч ҳосил қилиш борасидаги зарур чоралар кўрилишини;

* ноқонуний савдода иштирок этганликда гумон қилинган мижозлар ва етказиб берувчилар билан битимларни текшириш, тўхтатиб туриш ва бекор қилиш тартиботларини амалга оширишни ўз ичига олиши керак.

"ўз мижозингни бил" ва "ўз етказиб берувчингни бил" тартиботлари, шу жумладан учинчи томон молиявий жиноятларига қарши курашиш тартиби ва таъминот занжирида талабларга мувофиқлигини таъминлаш тартиби жараённинг мұхим элементлари ҳисобланади. Улар гуруҳнинг маҳсулотлари фақат ишончли мижозларга сотилиши, ишончли таъминотчилар иштирокида ва қонуний талабни акс эттирувчи миқдорда ишлаб чиқарилишини таъминлаши зарур.

Биз мижозларимиз ва етказиб берувчиларимизга ноқонуний савдо бўйича ўз позициямизни аниқ кўрсатишимиз керак. Агар иложи бўлса, ноқонуний савдода била туриб ёки бехосдан иштирок этишга асослар бўлса, улар билан муносабатларимизни текшириш, тўхтатиб туриш ва тугатиш ҳуқуқларини шартномаларга киритишига интилишимиз керак.

Компаниялар гуруҳининг маҳсулотларини ноқонуний савдо каналлари орқали етказиб бериш борлигидан шубҳаланссангиз, дарҳол маҳаллий LEX департаментининг масъул ходимиша хабар беринг.

Ноқонуний савдо жамиятга салбий таъсир кўрсатади. Удавлатни даромадлардан маҳрум қилади, жиноятчиликни рағбатлантиради, паст истеъмолчиларни сифатсиз маҳсулотлар сотиб олишга мажбурлаб, уларни адаштиради, қонуний савдони тартибига солувчи асосларга путур етказади ва вояга етмаганлар билан савдони бартараф этишини мураккаблаштиради.

Бозорларимиздаги ноқонуний савдони мониторинг қилиш ва баҳолаш

Гуруҳ компаниялари ўз ички бозорларидағи ноқонуний савдони мунтазам кузатиб бориш ва гуруҳ маҳсулотларининг ноқонуний сотилиши ёки бошқа бозорларга йўналтирилиши ҳажмларини баҳолай олиш имкониятлари бўлиши керак.

Бизнинг тартиботларимиз мудайян бозорда ноқонуний савдонинг даражаси ва хусусиятини баҳолаш бўйича аниқ чора-тадбирларни назарда тутади ва уни бартараф этиш режаларини ишлаб чиқади.

Солиқ тўлашдан бўйин товлаш ва пуллар айланмасига қарши курашиш.

Солиқ тўлашдан бўйин товлаш - давлат даромадларини қасдан ёки виждонсиз билан камайтириш ёки ҳар қандай юрисдикцияда солиқ тўлашдан қочиш учун соҳта уринишлар. Бундан ташқари, учинчи шахслар томонидан солиқ тўлашдан бўйин товлаш ҳам жиноят ҳисобланади. Пулларни айлантириш - ноқонуний маблағлар ёки мол-мulkни яшириш ёки конвертация қилиш, ёки уларга ноқонуний кўриниш бериш. Бунга жиноят йўли билан олинган мол-мulkка эгалик қилиш ёки тасаррuf этиш киради. Пуллар айланмасидан ташқари, террористик молиячилар молиявий тизимдаги заиф томонларни террористик гуруҳларга маблағлар ва бошқа активларни ўтказиш учун ишлатадилар.

Биз бундай фаолиятда иштирок этишга ҳаққимиз йўқ.

Солиқ тўлашдан бўйин товлашда иштирок этишга тақиқ ва бунга амалий ёрдам кўрсатиш
Биз:

* солиқ тўлашдан бўйин товлашаслигимиз ёки бошқа шахсларнинг (шу жумладан, Гуруҳнинг бошқа компаниялари ёки ҳар қандай учинчи томоннинг) бундай бўйин товлашларига таъсир кўрсатмаслигимиз;

* биз биладиган ёки гумон қиладиган, солиқ тўлашдан бўйин товлаш билан шуғулланадиган шахсга ёрдам кўрсатмаслигимиз керак.

Биз:

* биз фаолият юритадиган юрисдикцияларда барча

Солиқдан бўйин товлаш - ҳар қандай юридик ва жисмоний шахснинг жиноятиdir. Солиқ кўринишида тўғри тўланмаган пуллар жиноий фаолиятдан олинган тушум сифатида баҳоланиши мумкин.

Бундан ташқари, бошқа компания ёки шахс (гуруҳнинг бошқа компаниялари, етказиб берувчиларимиз, мижозларимиз ва бошқа бизнес шерилари) томонидан солиқ тўлашдан бўйин товлашни енгиллаштириш ҳам жиноят ҳисобланади. Бу бирор мамлакатда солиқ тўлашдан бўйин товланилаётганигини билсангиз ёки шунга олиб келишига гумонингиз бўлса, учинчи томонга солиқ тўлашдан бўйин товлашга ёрдам беришни, тегишли сўровлар қилиш, бошқа ҳаракатларда ёрдам кўрсатишни ўз ичига олади.

Солиқ тўлашдан бўйин товлашнинг олдини олиш борасидаги назорат чоралари

Гуруҳ компаниялари ўз ходимлари ёки бошқа учинчи шахслар томонидан солиқ тўлашдан бўйин товлаш учун жавобгарликка тортилишлари мумкин.

Шу муносабат билан, Гуруҳ Компаниялари бизнинг ходимларимиз ёки бизнес ҳамкорларимиз бошқа шахс ёки компания томонидан солиқ тўлашдан бўйин товлаш хавфини камайтиришга қаратилган назорат чораларини қўллашлари шарт. Ушбу назорат чоралари қўйидагиларни ўз ичига олиши керак:

* солиқ қонунчилигига риоя қилиш ва, зарур ҳолларда солиқ тўлашдан бўйин товлашнинг олдини олиш тўғрисидаги қоидаларни учинчи шахслар билан тузиладиган шартномаларга киритиш;

* учинчи шахслар ва/ёки ўз солиқ мажбуриятларимиз билан муносабатларни бошқарадиган ходимларга тегишли таълим бериш ва ёрдам кўрсатиш;

* солиқ тўлашдан бўйин товлаш ёки солиқ тўлашдан бўйин товлашга ёрдам берадиган Ходимлар ва учинчи шахсларни текшириш, ва зарурат бўлса ишдан четлатиш ва/ёки ишдан бўшатиш.

Агар сиз Ходим, агент, пудратчи, мижоз, етказиб

солиқ қонунларини билиш ва қатый риоя қилиш;
* бизган тегишли бўлган барча қонуний солиқлар бўйича хисобот бериш ва уларни тўлаш мажбуриятларига эгамиш.

Бу қонуний солиқ режалаштириш ва солиқ тўлашдан бўйин товлаш фарқлаш учун муҳим аҳамиятга эга, баъзан буни қилиш қийин бўлса ҳам. Агар ушбу фарқни аниқлашга ҳаракат қилаётганингизда сизда шубҳа ўйғонса, маслаҳат учун LEX департаментининг масъул ходимига мурожаат қилинг.

Жиноий фаолиятдан олинган даромадлар билан операцияларни тақиқлаш.

Биз:

* биз биладиган ёки жиноий фаолиятдан тушадиган даромадлар билан боғлиқ ҳар қандай битимларда иштирок этмаслигимиз (шу жумладан, солиқлар тўлашдан бўйин товламаслигимиз);
* пуллар айланмаси бўйича фаолиятта онгли равишда, бевосита ёки билвосита, жалб қилинмаслигимиз керак. Бўндан ташқари, бизнинг ҳаракатларимиз пул айланмалари қонунларининг тасодифан бузилмаганингизда ишонч ҳосил қилишимиз керак.

Кўпгина юрисдикцияларда ҳар қандай шахс ёки компаниялар улар ўзлари биладиган, гумон қиласидаган ёки жиноий йўл билан олинганингиз шубҳалари бўладиган активлар билан битимларда иштирок этиш жиноят хисобланади.

Йирик пул суммаларини қабул қилишдан рад этиш.

Биз қўйидаги нақд пул суммаларини қабул қилишни рад этиш ва улар ҳақида қўйидагиларни билиш мажбуриятига эгамиш: Европа Иттифоқида Гурух Компаниялари бир операция ёки бирлашган операциялар серияси учун 10 000 еврода ортиқ (ёки эквавалент) миқдорда нақд тўловларни қабул қилишга ҳақли эмаслар. Гурухнинг АҚШдаги (ёки АҚШдан ташқарида, АҚШ билан боғлиқ операцияда иштирок этганда) Компаниялари бир битим ёки бир қатор битимлар учун 10 000 еврода ортиқ (ёки эквавалент) миқдорда тўловларни нақд пулларда қабул қилиш ҳуқуқига эга эмаслар.

Шунингдек, Гурухнинг ушбу юрисдикциялар ташқарисидаги компаниялари, каттароқ миқдордаги пул тўловларини нақд пулларда қабул қилишга йўл қўймасликлари керак.

* "ўз мижозингни билинг" ва "ўз етказиб берувчингни бил"

процедураларини, шу жумладан таъминот занжирида мувофиқлик тартибини амалга ошириш, тегишли текширувларни таъминлаш ва тегишли назорат механизмларини яратиш;

берувчи ёки бошқа бизнес ҳамкор солиқ тўлашдан бўйин товлаётган ёки бундай бўйин бератганинг гумон қилсангиз, дарҳол LEX департаментининг масъул ходимига хабар беринг.

Терроризмга қарши тегишли чоралар тўғрисида хабардор бўлишлик ва уларга риоя қилиш

Биз била туриб, террорчилик фаолиятини молиялаштириш ёки бошқа қўллаб-қувватлаш ёрдам кўрсатилмаётганингизга ишонч ҳосил қилишни таъминлашимиш, ва бизнинг фаолияти беихтиёр терроризмни молиялаштиришга қарши курашиш учун ҳар қандай чора-тадбирларни атайлаб бузилмаганингизни таъминлаш мажбуриятига эгамиш.

Гурух компаниюларининг ички назорат чораларида уларнинг террористлар билан уларга маълум бўлган ёки мўлжалланаётган алоқалари сабабли юридик шахслар, ташкилотлар ва жисмоний шахслар билан (шу жумладан, бизнинг "Санкциялар ва экспорт назоратига нисбатан тартибот" имиз ва "Санкцияларга мувофиқлини таъминлаш тартиботи"га нисбатан Сиёсатимизни тўлиқ амалга ошириш йўли билан) иш олиб бормаётганиларига кафолат берувчи текширувларни назарда тутилган бўлиши керак.

Агар биз шундай корхоналар, ташкилотлар ёки шахслар билан ишлайдиган бўлсак, унда биз терроризмни молиялаштириш билан курашиш чораларини қасдан бузишга таваккал қиласиз.

Шунинг учун биз терроризмни молиялаштириш режасида ташвишли сигналлар билан боғлиқ бўлиши мумкин бўлган, пуллар айланмасига нисбатан ҳар қандай ташвишли сигналларни дикқат билан кузатишимиш керак.

Биз молиявий жиноятларга нисбатан юзага келиши мумкин бўлган барча шубҳаларни дикқат билан кузатиб боришимиз керак.

Кимга мурожаат қилиш керак

Сизнинг Линия раҳбарингиз Юқори турувчи раҳбариат Маҳаллий LEX департаментининг масъул ходимингиз Талабларга мувофиқлик раҳбари: sobc@bat.com

Террористик гурухлар пуллар айланмаси билан шуғулланадиган жиноий ташкилотлар усуllibariga ўхшаш усуllibardan foydalaniishlari mumkin. Bu уларнинг ўз тармоқлари ёки бошқа хоналарини молиялаштириш учун қонуний корхоналардан (чакана савдо нуқталаридан бошлаб то дистрибутерлик ёки молиявий компанияларгача) foydalaniishni ўз ичига олиши мумкин.

Молиявий жиноятларга жалб этиш хатарларини камайтириш ва шубҳали фаолият ҳақида хабар бериш

Биз қўйидаги мақсадлар учун самарали тартиботларга эга бўлишимиз керак:

* ноқонуйи пул айланмалари ва пул оқимлари ва терроризмни молиялаштириш билан боғлиқ бўлган бошқа ташвишли сигналларни

Гурух Компаниялари уларнинг мижозлар ва етказиб берувчиларни ("ўз мижозингни бил" ва "ўз етказиб берувчингни бил") тасдиқлаш тартиботлари ҳолатларга жавоб беришини кузатиб боришлари ва хатарларни баҳолашга асосланиши ва имкон қадар мижозлар ва етказиб берувчилар жиноий фаолиятга жалб қилинмаслигига кафолат беришлари керак. Шунингдек бу учинчи шахсларнинг молиявий жиноятларига

Биз қўйидаги ташвишли сигналларни қўшган ҳолда, молиявий жиноятларга нисбатан юзага келиши мумкин бўлган шубҳаларни дикқат билан кузатиб боришимиз керак:

* Ҳисоб-фактураларда кўрсатилганидан бошқа валюталарда, нақд пуллардаги

* "солиқ бандаргоҳлари" мақомига эга мамлакатларда яшайдиган ёки фаолият юритадиган компаниялар ёки жисмоний шахслар томонидан улар орвали ёки уларнинг фойдасига, шунингдек бундай мамлакатларда очилган банк ҳисобларининг иштироқидаги тўловлар;

* маҳсулотимизни етказиб бериш ноодатдий жойга етказиб бериш, етказиб бериш учун ноодатий жойни танлаш ёки бир хил маҳсулотни импорт ёки экспорт қилишни сўраш;

* нотўғри ҳисобот, масалан биз етказиб бераётган маҳсулотларнинг нархларини бузиб, товарлар ёки хизматларни нотўғри тавсифлаб,

мониторинг қилишmonitoring, шу жумладан, жиной фаолият түшүм билан боғлиқ битимлар бехосдан иштирок хавфини камайтириш;

* ходимлар, мансабдор шахслар, директорлар, агентлар, мижозлар ва етказиб берувчилар томонидан пул ювиши аниқлаш ва олдини олиш;

* пул ювиш ёки терроризмни молиялаشتариш нүктай назаридан шубҳали вазиятларни аниқлашда ходимларга ёрдам бериш;

* пул ювиш мажбуриятларига қарши зарур ҳисоботларни тегишли органларга тақдим этиш.

қарши курашиш тартибини түлиқ амалга ошириши ҳам назарда туради.

Биз дархол ўзимизнинг бош директоримиз ёки функционал раҳбаримизга ва маҳаллий LEX департаментининг масъул ходимиға ҳар қандай мижоз ёки бошқа учинчи томоннинг барча шубҳали битимлари ва ҳаракатлари ҳақида зудлик билан хабар беришими兹 лозим. Одатда, пуллар айланмасида шубҳалар ҳамкасбларга ошкор қилинмайди ва улар билан муҳокама қилинмайди, чунки бу маълумотларнинг тарқалиб кетишига олиб келиши мумкин.

ёки уларнинг эквивалентларидағи түловлар * Бир неча манбалардан ёки бошқа ўзгача түлов усулларидаң битта ҳисоб-фактура бўйича түловларни қабул қилиш

* Контрагентга тегишли бўлмаган ёки тегишли товарлар ва хизматлар таъминоти билан боғлиқ бўлмаган мамлакатда жойлашган ёки бундай ҳисобга олинадиган ҳисоб-варақдан түловлар

* ортиқ түловлар ортидан келадиган ортиқ түловларга ёки қайтаришларга сўровномалар

* биз билан боғлиқ бўлмаган учинчи шахслар ёки сохта компаниялар фойдасига түловлар (ёки маҳсулотимизни етказиб беришга тегишли сўровномалар)

солиқ бўйича маълумотларнинг бузиб, етказиб бериш бўйича ҳужжатлар ва ҳисоб-фактураларнинг номувофиқлиги ҳақидаги маълумотлар билан;

* мижозлар ва етказиб берувчилар томонидан

кенг қамровли текширишлар доирасида бизнинг саволларимизга жавоблар тақдим қиласмаслик, шу жумладан солиқ рўйхат ҳақидаги маълумотлар;

* Савдо ҳамкорларининг жиной фаолиятга, шу жумладан солиқ тўлашдан бўйин товлашга алоқадорлигига шубҳа

* аниқ тижорат асосномасиз "Кўшилиш ва йўқотиш бўйича битимлар учун талабларини таъминлаш тартиботи"ни кўллашлари керак).

Луғат

Атамалар луғати

Яқин қариндош.

Эр-хотинлар, узаро муносабатдаги шахслар, фарзандлар, ота-оналар, жиянлар, амма-холалар, амаки-тоғалар, бувилар, боболар, набиралар ва қариндош ака-укалар ва опа-сингиллар (шу жумладан, никоҳ тузилганлиги натижасида юзага келган қариндошлик, масалан, қайнона ёки күёв).

Келишув.

Рақаобатни чеклаб қўйиши мумкин бўлган ёки уни чеклашга йўналтирилган рақаобатчилар билан тузиладиган ҳар қандай битим.

Ушбу тушунча расмий ва норасмий (бевосита ёки учинчи томоннинг воситачилик билан тузилган) битимлар, келишувчиликлар, тижорат маълумотлари билан (бевосита ёки билвосита) алмашиб, савдо ўюшмаларининг қарорлари ёки тавсиялари.

Шунингдек у рақаобатни рақаобатни пасайтириш мақсадида алмашинадиган вазиятни ҳам ўз ичига олади. Масалан, рақаобатчилар ўзининг

Ҳамжамиятларга инвестициялар

Биз ишлайдиган мамлакатлар ва ҳамжамиятларнинг иқтисодий, ижтимоий ва экологик барқарорлигига ижобий таъсир кўрсатадиган бизнинг тижорат ва асосий фаолиятимиз ва юридик мажбуриятларимиз доирасидан чиқадиган кўнгилли фаолиятимиз.

Ушбу инвестициялар кенг доирадаги муаммоларни ва бизнинг иштирокимиздаги ҳамжамиятлар вазифаларини кўп ҳолларда ҳайрия фондлари, нодавлат ташкилотлар (НДТ) ва фуқаролик жамиятларини жалб қилган ҳолда ҳал қилишга йўналтирилган, ҳамда жамоат лойиҳаларини ёки натура шаклидаги муруват, ҳайр-эҳсон ва ходимларнинг волонтёрлик фаолиятини ҳам ўз ичига олади.

Битим

Ушбу битим Акциялар савдоси кодексида кенг белгиланган ва ҳар қандай савдо, харид ёки беришларни ўз ичига олади (шу жумладан, ҳадя йўли билан), шунингдек тарқоқликка, нархлардаги фарқقا контрактларга ставкалар ва қимматли қофозлар билан бевосита ёки билвосита, боғлиқ бўлган ўз номидан ёки бегона номдан бошқа ҳосила операциялар.

Вакиллик тадбирлари

"Вакиллик тадбирлари" атамаси биргаликда овқатланиш ёки ичимликлар ичиш, маданий ёки спорт тадбирларига ташриф буюриш, БАТ ҳудуди ташқарисидаги ҳар қандай шахсга ёки ташкилотга тақлиф этиладиган ёки тақдим этиладиган саёҳат ва яшаш тўловлари каби меҳмондўстлик ва вакиллик тадбирларининг виртуал ёки муайян белгиларининг ҳар қандай шаклларини ўз ичига олади.

Совғалар

БАТ ҳудуди ташқарисидаги ҳар қандай шахсга ёки ташкилотга тақлиф этиладиган ёки тақдим этиладиган, ҳамда бундай шахслардан олинадиган, "Вакиллик тадбирлари" тушунчасига кирмайдиган ҳар қандай қимматбаҳо нарса.

G&E

Ушбу атама "gifts and/or entertainment, яъни совғалар ва/ёки вакиллик тадбирларини англаради.

G&E Tracker

Совғалар ва вакиллик тадбирларини ҳисобга олиш учун мажбурий бўлган дастлабки тасдиқлаш ва ҳисоб учун автоматлаштирилган қарор Давлат мансабдор шахсларига нисбатан кўлланилади ва хусусий сектор

Гуруҳ Компаниялари

British American Tobacco гуруҳига кирадиган ҳар қандай компания.

Тегишиниз даражадаги хулқ

Виждонийлик, холислик ёки бошқа мажбуриятлар тамойилларини бузиб Тижорат ҳаракатлари ёки давлат функцияларини бажариш (ёки бажармаслик).

Ички ахборот

БАТ ріс нисбатан ички маълумот – бу умумий фойдаланув учун мўлжаллангмаган, бевосита ёки билвосита БАТ ріс компаниясига ёки ёнинг акцияларига ёки бошқа қимматли қофозларига кирадиган, умумий фойдаланувда бўлган муайян тусдаги ахборот бўлиб, БАТ ріс акциялари ёки қимматли қофозлари ёхуд улар билан боғлиқ бўлган инвестициялар нархига сезиларли даражада таъсир қўрсатиши мумкин.

LEX

Ҳуқуқий ишлар ва ташқи корпоратив муносабатлар департаменти.

Бозор сунистеъмолчиликлари

Ушбу атама молиявий бозорларнинг яхлитлигига зиёе етказадиган ва қимматли қофозлар, шўй жумладан ҳосилалиларига жамоат ишончини узиб қўядиган хуљни билдиради.

нархлар сиёсатини (картел амалиётини) мувофиқлаштириш мақсадида бир бирини хабардор қилишлари мүмкін.	Ходимлар Ходимларга, контекстидан қатый назар, Гурух Компанияларининг директорлари, мансабдор шахслари ва доимий Ходимлари кирадилар.	манфаатдор иштирокида совғалар ва ўйин-күлгулар учун тавсия этилади.	томонлари Гуруҳ ва БАТ British American Tobacco п.л.с. корпорацияси ва унинг барча шўъба компаниялари.	Қўшилиш ва йўқотиш битимлари учун талабларни таъминлаш тартиботлари Қўшилиш ва йўқотиш битимлари учун талабларга риоя қилишини назорат Гуруҳи тартиботи
Хусусий сектордан манфаатдор томон Барча ташкилотлар ва шахслар, давлат хизматчилари бундан мустасно.	Ҳужжат Жойлашуви ёки жисмоний шаклидан қатыи назар, фаолият жараёнида жисмоний шахс томонидан яратилган ёки қабул қилинган ҳар қандай ташувчидағи маълумот.	Санкциялар остидаги ҳудуд БМТ, АҚШ, ЕИ, буюк Британия ва/ёки бошқа халқаро ташкилотлар ёки миллий ҳукуматлар томонидан қўлланиладиган мураккаб ёки умумий санкцияларга эга ҳудудлар.	Ишбилармонлик хулқ-автори қоидалари (SoBC) ушбу ҳужжатда баён этилган Гуруҳ қоидалари ва/ёки Гуруҳ Компанияси томонидан маҳаллий даражада қабул қилинган стандартлар.	
Давлат мансабдор шахси Ҳар қандай давлат муассасасида ёки органида (ёки унинг манфаатлари йўлида) ишлайдиган ёки давлат функциясини бажарадиган ҳар қандай шахс. Хизматчиларга, жумладан, миллий, минтақавий ёки маҳаллий бошқарув органлари ёки давлат департаменти ёки агентлиги (масалан, ҳукумат вазирлигининг расмий вакили, ҳарбий ёки полиция ходими), давлат идораси ходимлари, давлат ёки давлат назоратидаги корхоналар ходимлари (масалан, давлат тамаки компанияси), Бирлашган Миллатлар ташкилоти каби давлатлараро ва халқаро ташкилотлар ходимлари, сиёсий партияларнинг мансабдор шахслари, давлат идораси номзодлари; қирол оиласининг ҳар қандай аъзоси, жаҳон судялари ва бошқа судьялар киради.	Қонун эслатмалари Барча қўлланиладиган миллий ва миллатлараро қонун ва қоидалар.	Санкция остида турадиган томон Ишбилармонлик алоқалари чекланган ёки тақиқланган томонлар рўйхатига киритилган жисмоний ёки юридик шахс бўлиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, АҚШ, Европа Иттифоқи, Буюк Британия ва бошқа халқаро ташкилотлар ва миллий ҳукуматлар юритадиган рўйхатни ҳам ўз ичига олади. Чекловлар санкциялар остида турадиган Томонга тегишли ёки у томонидан назорат қилинадиган шахсларга ҳам қўлланилади.	Қимматли қоғозлар Ушбу атаманинг кенг таърифи Акциялар савдоси кодексида берилган ва акцияларни, (шу жумладан, америка депозитар тилхатларни), опциолар, фьючерслар ва дериватив контрактларнинг ҳар қандай турлари, қарз мажбуриятлари, жамоавий инвестицион корхоналардаги (масалан, фонdlардаги) улушлар, нархлар фарқига молиявий контрактлар, векселлар ёки қиймати шундай қимматли қоғозлар нархи билан белгиланадиган ҳар қандай бошқа инвестицияларни ўз ичига олади.	Солик Бевосита ва билвосита солиқларнинг барча шакллари, шу жумладан корпоратив ва шахсий даромад солиқлари, ижтимоий таъминот бадаллари, божхона ва акциз божлари, ҚҚС ва савдо солиқлари.
	Санкция остида турадиган томон Ишбилармонлик алоқалари чекланган ёки тақиқланган томонлар рўйхатига киритилган жисмоний ёки юридик шахс бўлиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, АҚШ, Европа Иттифоқи, Буюк Британия ва бошқа халқаро ташкилотлар ва миллий ҳукуматлар юритадиган рўйхатни ҳам ўз ичига олади. Чекловлар санкциялар остида турадиган Томонга тегишли ёки у томонидан назорат қилинадиган шахсларга ҳам қўлланилади.	Коидалар Портали (SoBC) Манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги маълумотларни ошкор қилишни қайд этиш, мониторинг қилиш ва бошқариш учун платформа.	Учинчи шахсларнинг молиявий жиноятларга қарши кураши тартиботи Гуруҳнинг учинчи шахслар молиявий жиноятларига қарши тартиботи.	
			Бўш қиймат Буюк Британияда давлат мансабдор шахслари учун 20 фунт стерлинг ва хусусий сектор манфаатдор шахси учун 200 фунт стерлинг. Гуруҳ Компаниялари ўз бозорларида тегишли ва қонуний миқдорларга оид қоидаларни ўрнатишлари ва бу маҳаллий харид қобилияти ва амалиётини акс эттирадиган суммалардан ошмаслиги керак.	